

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

№ 6
(1936)

ΑΡΧΑΙΟΧΡΟΝΙΑ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΙΝΟΥ

Στή φτωχικιά του κάμαρα, πού μένει
λησμονημένος κι' έρημος, πεθαίνει
ό θεατρίνος — άρρωστη καρδιά.
Στ' άληθινό του δράμα κατεβάνει
αύλαία ή χειμωνιάτικη βραδιά.

Σβυμένη ή μπαταρία τών θριάμβων,
μιά λάμπα φέγγει έτούτη τή σκηνή.
Στή θύμησή του φτάνει άλαργινή
της πρόζας της λαμπής και τών Ιάμβων
ή μουσικόλαλη φωνή.

Τριγύρω του τά πράματα όλα κλαίνε
σάν πλάσματα πού νοιώθουνε βαθεία :
στολές ξεθωριασμένες και σπαθιά
πού'δλα, θαρρείς, ζωντάνεψαν και λένε
—Στόν ύπνο σου γαλήνη, ώ πονεμένη!

Στόν τοίχο άπάνου, φόντο, ρίχνει τώρα
τούς Ίσκιους του ένα δέντρο στοργικά,
πού σάν τό δέρνει άλύπητα έξω ή μόρα
χειρονομοῦν στόν τοίχο, ώραν τήν ώρα,
σέ μοῦτες κάποιου ρόλου τραγικά.

Κι' εκείνος λέει μέ πόνο : «Θάν τόν παίξω
τόν τελευταίο μου ρόλο, τόν πικρό.
Χρειάζεται και τέχνη, γιατί απέξω
είν' ένας ριζισέρ μέ κοφτερό
δρεπάνι και χαμόγελο σκληρό».

Σέ κάποια φύλλα δάφνης ξεχασμένα
κάποιο σαράκι τρίζει και τρυπά...
'Οράματα, και δείχνοντ' ένα—ένα,
φωνές, πού τις άκούει ό νοῦς θαμπά,
πρόσωπα μύρια, τόσο άγαπημένα.

'Ο Οιδίποδας φωνάζει : «—'Ιώ μοι, δαίμον.
Ποι γὰς φέρομαι τλάμων ;... Πάφθογγά ;»
Τού 'Ορέστη νά ή μανία ! Στῶν άνέμων
σκορπίζεται τό κλάμα, και βογγά
μέ τις κραγιές τών 'Εριννύων στριγγά!...

'Ο Χάμλετ, πού περνάει συλλογισμένος,
«Νά ζή κανείς, ρωτάει, ή νά μή ζή ;»
Στήν πολυθρόνα του ό "Οσβαλντ κερφωμένος
τόν "Ηλιο, όλο τόν "Ηλιο άποζητεί,
κι' ό Φάουστ τή Μαργαρίτα, έρωτεμένος.

Σηκώνει τό πιστόλι ό Σβάρτς και πάει...
Πικρόχολος χλευάζει ό Συρανό...
Περνᾷ ό Τριστάνος, φάσμα άερινό,
κι' ένας πού κλαίει και σύγκαира γελάει
κι' ένας πού κλαίει : «-Μ ή φύγης, Μ πρισαντώ!»

Κι' ό Μπρισαντώ πεθαίνει. Αῦριο βράδι
θά γράψουν τήν άλήθεια οι κριτικοί :
»'Απέθανε ό παλαίμαχος.....» Κοπάδι
θά μαζευτούνε ξένοι και δικοί
στήν κάμαρά του έδώ τή φτωχική.

'Ο Σύλλογος θά κάνη τήν κηδεία,
θά βγάλη λόγο ό Πρόεδρος λαμπρό,
θά γείνουν όλα «έ ν τ ά ξ ει κι' ή σ υ χ ί α»
και θά τόν βάλουνε στόν τάφο τόν όργό
στήν τελευταία, σάν καμαρίνι, κατοικία.

'Εκείνη τή στιγμή, συλλογισμένοι
θά στέκουν όλοι γύρω και βουβοί.
Πιο πέρα ό θεατρώνης θά προσμένη
μέ πόζα και μονόκλ —κ' ή κρύα γή
στήν κάσσα θά βροντάη τή σφαλισμένη!

Στους καφφενέδες αῦριο τ' όνομά του
άπ' τ'όνα στ' άλλο στόμα θά πετᾷ.
Στις πρόβες θά γυρνοῦν τ' άνέκδοτά του,
κάποιος θά λέει γι' αυτόνε χωρατά
και θά γελοῦν οι άλλοι δυνατά.

Τους ρόλους του ένας γέρος θ' άραδιάζει :
»Σέ μι ά τ ου ρ ν έ π ο ῦ π α ί ζ α μ ε μ α ζ ί...»
πονετικά ένας άλλος θά στενάξη,
καπνοῦ δαχτυλιδάκια άλλος θά βγάξη
και σιωπηλός στόν κόσμο του θά ζή...

Λοιπόν, ό θεατρίνος μας πεθαίνει,
τού σταματάει ή πολύπαθη καρδιά.
Χειρονομοῦν του δέντρου ιά κλαδιά
και σάν αύλαία μαύρη κατεβαίνει
κατέβηκε στα μάτια του ή βραδιά.

Τό δράμα έπήρε τέλος...Σβύνει τώρα
στήν κάμαρά του ή λάμπα μοναχή.
Κι' όλο ξεσπώντας έξω ή άγρια μόρα
σά θρίαμβος σέ φινάλε, ώραν τήν ώρα,
χειροκροτεί στις πλάκες ή βροχή.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΔΑΦΝΗΣ

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΔΕΛΤΙΟ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

Γραφεία :

Πατησίων 26

ΕΠΙΜΕΛΗΤΑΙ Θ. ΚΩΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΗΣ, Κ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Τυπογραφεία :

Νικηταρά 1

'Ετος Α'.

1 Ιανουαρίου 1936

'Αριθ. φύλλου 6

ΔΗΜ. ΙΩΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ : — Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΝΥΧΤΑ

Δράμα με πολλά και διάφορα πρόσωπα.
Τόπος όπου παίζεται τό δράμα : 'Η Γῆ. 'Εποχή : Σύγχρονη

(Νύχτα. Παντού ήσυχία. Δέν φυσάει καθό-
λου. Μά και άν φυσούσε λίγο, τά δένδρα δέν
θά θροοίζαν, γιατί τά κλαδιά δέν θροοίζουν όταν
είναι ξερά και τελείως γυμνά από φύλλα).

'Ο άνεμος.— (Από τή γωνιά πού έχει τρυπώ-
σει και ζάθετα μέ διπλωμένα τά φτερά!)
Μμμ! 'Ορίστε κατάστασις! Για νά μήν ένο-
χληθοῦν οι νιφάδες του χιονιοῦ, έγώ πρέπει
νά κάθομαι έδώ άκίνητος! Πολύ παράξενες
οί διαταγές του 'Υψίστου καμμιά φορά.

Οι νιφάδες.— (Καθώς πέφτουν ή μι ά πίσω από
τήν άλλη) 'Ελάτε! Κάντε γρήγορα! Νά προ-
φτάσωμε νά πάμε στη γῆ, νά βρούμε τις
άδελφάδες μας, προτοῦ ξημερώσει.

'Η φωτιά.— (Μέσα στα τζάκια) Κρίτς! Κρίτς!

Μιά νέα γυναίκα.— (Μέσα από τά παχιασμένα
τζάκια του σπιτιοῦ της) "Αχ! Τι ώραία! Χιο-
νίζει! 'Ο καινούργιος χρόνος μας έρχεται
μέ ευτυχία!

'Ενας φτωχός.— (Στό δρόμο) 'Απόψε βρήκες
νά χιονίσης Θεέ μου! (Σηκώνει τόν γιακά του
και προσπαθεῖ νά ζεσταθῆ).

Τό Τριανταπέντε.— "Ε, έγώ παιδιά νά έτοι-
μάζωμαι...

'Η Γῆ.— Μείνε ακόμα λίγο. Δέν πειράζει.

Τό Τριανταπέντε.— "Οχ, όχι! Δέν είναι σωστό
νά κάνει κανείς τούς άλλους νά περιμέ-

νουν. 'Ο διάδοχός μου, δέν πρέπει νά πε-
ριμένει ούτε στιγμή.

'Η Γῆ.— Αὐτός έχει μι ά μέρα πάρα πάνω δική
του.

Τό Τριανταπέντε.— Δέν έχει σημασία. Αὐτό
ήταν της τύχης του (άρχίζει νά μαζεύη τά
πράγματά του).

Οι νιφάδες.— Κάντε γρήγορα! Κάντε γρήγορα!
(έξακολουθοῦν νά πέφτουν).

Μιά κούκλα.— (Σέ μι ά βιτρίνα πίσω από τά κα-
τεβασμένα ρολά) Θεέ μου. Τόσο άσκημη είμαι
λοιπόν, πού δέν βρέθηκε κανένας νά με ά-
γοράση;

Μιά σφυρίχτρα.— (Πού βρισκόταν κοντά της) "Α-
πληστη είσαι, δέν είσαι άσκημη. Ποιός μπο-
ρει νά πετάξη σήμερα ένα χιλιάρικο πού
ζητοῦσες έσύ;

'Ενας νυχτερινός διαβάτης.— (Περπατάει στόν
δρόμο και σφυρίζει τά κάλαντα : «"Αγιος Βα-
σίλης έρχεται...». Για μι ά στιγμή άγανακτεῖ).
Βρέ νά πάρη ή όργή, πώς μου κόλλησεν αυ-
τός ό σκοπός! (σφυρίζει κάτι άλλο).

'Ενας καραγκιόζης.— (πού κρέμεται μαζί μέ
άλλα ψώνια, από τό μπράτσο ενός εργατικοῦ
άνθρώπου) Τι άτυχος πού ήμουνα νά με ά-
γοράση αὐτός ό κακομοίρης! Τι κρίμα νά
μή με πάρη κανε ς πλούσιος νά με, πάη στό
μέγαρό του, πού θά έχει παχειά χαλιά και

βαριούς μπερντέδες και χίλια δυό άλλα παιγνίδια για να έχω συντροφιά.

Ένας σιδηροδρομικός.— (Καθώς τρέχει στο παρκέτο ενός πλούσιου σπιτιού) "Αχ! Δέν είμαι τυχερός. Έπεσα στα χέρια αυτού του πλουσιόπαιδου που θα με βαρεθῆ γρήγορα. Να με χάριζε τουλάχιστον, αντί να με σπάση, σέ κανένα φτωχό παιδάκι που θα με εἶχε για μοναδικό του παιγνίδι και θα με αγαπούσε και θα με ἔπαιρνε μαζί του στο κρεββατάκι του.

Ἡ φωτιά.— (Στὸ τζάκι) Κρίτς! Κρίτς!

Ένας ρήγας.— (Στὸ τραπέζι τοῦ μπακαρῶ συναντιέται με μιὸ ντάμα) "ὦ! καλησπέρα σας, κυρία! Αὐτὴ ἡ συνάντηση εἶναι πολὺ εὐχάριστη! (Ἐκείνη τὴ στιγμή τοὺς πλησιάζει μιὰ ἄλλη ντάμα) "ὦ! Καὶ ἄλλη ώραία κυρία! Αποψε βλέπω, εἶμαι πολὺ τυχερός.

Ὁ κύριος.— (Ποὺ ἔκαγε μπάγγο. Με εὐγενικό χαμόγελο δείχνοντας τὶς τρεῖς φιγοῦρες) Μπάκα! (ἀπὸ μέσα του) Νὰ πάρη ὁ διάβολος !!

Τὸ ρολοῖ.— (Χτυπάει ἔντεκα καὶ τρία τέταρτα) Νιάγκ-Ντίγκ-Ντόγκ.

Τὸ Τριανταπέντε.— "Ε, ὦρα πιά νὰ τοῦ δίνω! (Σηκώνεται καὶ ετοιμάζεται νὰ πάρη τὰ πράγ-

ματά του).

Οἱ νιφάδες.— (ποὺ πέφτουν ὀλοένα καὶ πιὸ πυκνές) Κάντε γρήγορα, κάντε γρήγορα, ὅσο ὁ ἄνεμος ἔχει διπλωμένα τὰ φτερά του.

Ὁ ἄνεμος.— Μμμ! Κάτι παράξενες διαταγές...

Ἡ νέα γυναίκα.— (Κυτίζοντας ἔξω ἀπὸ τὸ παράθυρο) Ἀγαποῦλα! Τί ὦρα εἶναι; Κοντεύουν δώδεκα· νὰ σβύσωμε τὰ φῶτα;

Ὁ ἄντρας της.— Λίγα λεπτά ἀκόμα, χρυσῆ μου.

Ὁ φτωχός.— (Στὸ δρόμο) Βρέ, βρέ χιόνι ἀπόψε! Τὸ πρωτὶ θὰ τὸ ἔχει στρώσει για καλὰ!

Οἱ νιφάδες.— Κάντε γρήγορα! Κάντε γρήγορα!

Τὸ ρολοῖ.— Τικ τὰκ. Τικ-τὰκ. Ἐνα λεπτό ἔχει ἀκόμα, Τριανταπέντε!

Τὸ Τριανταπέντε.— Τὸ ξέρω ἔτοιμος εἶμαι! (παίρνει τοὺς μπόγους του) "Αντε. Γειά σας (ξεκινάει).

Ὁλα.— Στὸ καλό! Στὸ καλό!

Τὸ ρολοῖ.— Ντίν, ντίν, ντίν. (Χτυπάει δώδεκα φορές!)

Τὸ Τριανταεξή.— (Μπαίνει ζωηρὸ καὶ χαρούμενο) Καλησπέρα σας! Ἡρθα!

Ὁλα.— Καλησπέρα! Καλῶς ὦρισε!

ΔΗΜ. ΙΩΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΒΑΡΛΑΣ

Στὸν ἐξαιρετικὸν αὐτὸν ζωγράφον ὀφείλονται τὰ σχέδια μετὰ τὰ ὁποῖα ἔχουν διακοσμηθῆ τὰ τέσσαρα μονόπρακτα, καθὼς καὶ ἡ συνέχεια τῶν «Ταπεινῶν καὶ Καταφρονεμένων» τοῦ Δοστογιέφσκυ. Τὰ σχέδια τὰ διακρίνει συνέπεια πρὸς τὸ θέμα ποὺ εἰκονογραφοῦν, λεπτότης αἰσθήματος καὶ γραμμῆς.

ΚΕΝΤΑΚΑΣ

Στὸν τεχνίτη Κεντάκα ὀφείλεται ἡ σύνθεσις τοῦ ἐξωφύλλου. Πρόκειται για ἕνα διακοσμητικὸ ἀραβούργημα, πρωτότυπο σὲ σύνθεσι καὶ γραμμῆ. Ἡ σύλληψή του, ἕνα ζευγάρι ἡθοποιῶν, περικυκλωμένον ἀπὸ ἀπειρα ἐξεταστικά, κριτικά βλέμματα, εἶναι πηγαία καὶ ὑποβλητικῆ.

Η. ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗ :

ΖΟΥΑΝΑ

Τραγωδία μονόπραχτη

(Μεσαιωνικῆς ἐποχῆς)

Βραβεύτηκε στὸ διαγωνισμὸ μονοπράχτων τῆς «Ἐταιρείας τῶν Ἑλλήνων Θεατρικῶν Συγγραφέων» τοῦ 1914 μετὸν τίτλο τότε «Κασάνδρα» καὶ παίχτηκε για πρώτη φορά στὶς 3 τοῦ Σεπτεμβρίου 1914 στὸ θέατρο Κυβέλης ἀπὸ τὸ θίασο Τηλ. Λεπενιώτη.

ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ

Ὁ Ἄρχοντας Λέαντρος

Ἡ Ἀρχόντισσα Ζουάνα, γυναίκα του

Ἡ γρηῃ Ζωή, νέννα της

Ὁ νέος ἀκόλουθος Στέφανος

Ἡ σκηνὴ στὴν Ἀθήνα καὶ σιὸν καιρὸ τῆς Φραγκοκρατίας.

ΣΚΗΝΗ 1η
ΖΟΥΑΝΑ καὶ ΖΩΗ

(Στὴ γάλα τοῦ Πύργου τοῦ ἄρχοντα Λέαντρου. Θύρες μεγάλες δεξιὰ καὶ ἀριστερά· ἄλλη στὴ μέση. Παράθυρα ψηλά, ὅλα κλεισμένα ἀπ' ἔξω, ἔξον ἀπὸ ἕνα, ποὺ ἔχει κλειστὰ μόνο τὰ τζαμόφυλλα. Στους τοίχους πανοπλίες. Στὸ βάθος ἕνα τραπέζι μικρὸ· ἐπάνω του ἕνα μπουκάλι μετὰ κρασί καὶ δύο ποτήρια. Μιὰ λουστέρνα μεγάλη μετὰ ὅλα τὰ φῶτα της ἀναμμένα. Σὲ μιὰ πολυθρόνα κάθετη ἡ Ζουάνα ντυμένη κάτασπρα. Φαίνεται συλλογισμένη, θλιμμένη καὶ κάπως ἀνήσυχη. Κοντὰ της σ' ἄλλο κάθισμα ἡ νέννα της, ἡ Ζωή. Δείχνει πὼς τῆς ἔρχεται ὕπνος καὶ δὲ μπορεῖ νὰ τὸν νικήσῃ).

Ζωή.— Εἶναι ἀργὰ πιά, Ζουάνα μου.....

Ζουάνα.— Καὶ τί μ'αὐτό;

Ζωή.— Κι' ἀκόμα κάθεσαι στὴν ἴδια θέσι ἀπὸ ὄρες...

Ζουάνα.— Καὶ ποιά μέρα πέρασε χωρὶς ὦρα τούτη νὰ με βρῆ στὴν ἴδια τὴ θέσι;

Ζωή.— Τὸ ξέρω, παιδί μου, μὰ... (διστάζει νὰ μιλήσῃ)

Ζουάνα.— Τί θέλεις νὰ πῆς; Γιατὶ σταμάτησες τὰ λόγια σου;

Ζωή.— Δέν ξέρω, ἂν πρέπη νὰ προχωρήσω, ἐπειδὴ εἶμαι βέβαιη, πὼς μήτε κι' ἀπόψε θὰ μ' ἀκούσης....

Ζουάνα.— Θέλεις νὰ πῆς νὰ μὴ τὸν περιμένω ἔ;

Ζωή.— Ἀφοῦ αὐτὸς ποτὲ δέν ἔρχεται στὴν ὦρα, ποὺ πρέπει, γιατί κ' ἐσὺ νὰ τὸν περιμένῃς;

Ζουάνα.— Ἐπειδὴ τὸ θέλω.

Ζωή.— Κακόμοιρο παιδί...

Ζουάνα.— Δὲ θέλω ν' ἀρχίσῃς πάλι τὰ συνηθισμένα σου μοιρολόγια. Δὲ θέλω νὰ με συμπονήσῃς.

Ζωή.— Μὰ δὲν τοῦ ἀξιζει νὰ φέρνεσαι ἔτσι.. σὰν σκλάβα του μόνο!

Ζουάνα.— "Αὶ νέννα!... μὴν πασχίζῃς νὰ ξυπνήσῃς τὴν περηφάνειά μου... τὴν περηφάνεια τῆς γυναίκας, ποὺ ρίχνουν ἐπάνω της μονάχα τὴν περιφρόνησι, ἐνῶ δὲν τῆς ἀξιζει...

Ζωή.— Τὸ βλέπεις; τὸ λές μονάχη σου, ὅτι σὲ περιφρονεῖ.

Ζουάνα.— Δέν τόκρυφα ποτέ μου. Μὰ εἶναι... ὁ ἄντρας μου!

Ζωή.— Τόσο τὸ χειρότερο.

Ζουάνα.— (Χαμογελώντας πικρά). "Ὀχι. Βλέπεις δὲ με περιφρονεῖ ὅλως διόλου. Ἐρχεται κάθε νύχτα μιὰ στιγμή νὰ με ἰδῇ, νὰ με ρωτήσῃ πὼς εἶμαι. Δὲ με ξεχνάει. Καὶ θέλει πάντα νὰ τὸν κερνῶ μετὰ τὸ χέρι μου ἕνα ποτήρι κρασί, νὰ τὸ πιῇ μαζί μου, καὶ νὰ τοῦ δώσω ἕνα φιλί μου.

Ζωή. Γιατὴ νὰ πάη νὰ τὸ σβύσῃ μετὰ τὰ φιλιὰ ἄλλης. Δὲ μεθάει μετὰ τὸ δικό σου κρασί. Τὸνε μεθάει τὸ κρασί τὸ ξένο.

Ζουάνα.— Θάρθη ἡ στιγμή, ποὺ θὰ μεθύσῃ καὶ μετὰ τὸ δικό μου. Καὶ τότε δὲ θὰ φοβῶμαι πιά μὴ χάσω τὴν ἀγάπη του.. (Μὲ φωνὴ κάπως ἀγριεμένη) ὦ! θὰ μείνῃ για πάντα δικός μου· καὶ καμμιά ἄλλη δὲ θὰ μπορέσῃ νὰ τὸν ξεναφιλήσῃ. Τὸ ξέρω, τὸ νοιώθω πὼς καὶ τὰ στερνὰ φιλήματάτου θὰ εἶναι για μένα· τ' ἀκούς;

Ζωή.— "Αν μποροῦσε ν' ἀκούσης κ' ἐσὺ, ὅπως ἐγὼ ἀκούω, τὸν πόνο, ποὺ κλειοῦνε τὰ λόγια σου θὰ τρόμαζες.

Ζουάνα.— (Κοιτάζοντας κατάματα). Τὸ πιστεύεις;

Ζωή.— Ἡ λύπη σου εἶναι τόση, ποὺ νίκησε τὴν ἀπόφασή σου νὰ μὴν τὸν ἀγαπᾷς.

Ζουάνα.— Καὶ δέν τόκρυφα ποτέ μου πὼς τὸν ἀγαπῶ. Δὲ μπορῶ νὰ μὴν τὸν ἀγαπῶ. Δέν

του το λέω, επειδή ξέρω πώς θα γελάση άμα μ' άκούση... Μά στο τέλος θα το ίδη... θα το νοιώση... Και δε θα ξανασκορπίση πιά την αγάπη του σ' άλλες. 'Η αγάπη του θα τριγυρίζη πάντα γύρω σε μένα μόνο...
Ζωή.— "Επλασες τή μοιρά σου μονάχη σου. Γιατί δεν την αλλάζεις έσύ ή ίδια; Ζουάνα! Μαραίνεις έτσι άδικα τή νιότη σου!
Ζουάνα.— (Πικρά). Τή νιότη μου!
Ζωή.— 'Εού ή πιό όμορφη κ' ή πιό περήφανη γυναίκα τής 'Αθήνας. 'Εού ή κόρη του πιό δυνατού άρχοντα τής 'Αττικής' ή αδελφή του εύγενικώτερου τής χώρας μας βαρώνου. Και δε θέλεις να πής τίποτα σ' αυτούς για να τον κάμουνε να νιώση άμέσως το άδικό του και να σου τότε φέρουν και πάλι να μένη δικός σου μόνο...
Ζουάνα.— Θέλω να τότε φέρη και πάλι κοντά μου ή αγάπη μονάχα.
Ζωή.— 'Εγώ, που σ' έθρεψα με το γάλα μου και σε μεγάλωσα, έγώ που σ' είδα ν' άνθιζης σάν τ' όμορφώτερο τής χώρας μας λουλούδι, έγώ που σε θαρρώ κάτι περισσότερο κι' από παιδί μου, δε σε γνωρίζω πιά. Δεν είσ' έσύ ή περήφανη παρθένα, που γι' αυτή χαμογελοοσαν από παντού οι χαρές τής ζωής μονάχα, ... 'Αφού εκείνος δεν μπορεί να ίδη τους θησαυρούς τής αγάπης σου, γιατί να τους σκορπίς του κάκου έμπρός στην πρόστυχη καρδιά του;
Ζουάνα.— Νέννα μου, μη δοκιμάζεις άδικα να θυμώσης τήν περηφάνειά μου.
Ζωή.— 'Εού δε 'μπορείς να τον κρατής κοντά σου. Είδες τόσο καιρό νικημένη τήν αγάπη σου.
Ζουάνα.— Παραγνωρισμένη θέλεις να πής.
Ζωή.— 'Αφού το θέλεις έτσι, άς είναι κ' έτσι.
Ζουάνα.— Μά γιατί απόψε όλα αυτά τα λόγια σου; Καιρό είχες να μου τα πής. Και ξέρεις καλά πώς όλα είναι μάταια.
Ζωή.— "Όχι! θέλω πιά να σε ιδώ ξεσκλαβωμένη από τή λύπη, που σε κρυφοτρώνει' ξεσκλαβωμένη από τή θανατερή απόφασή σου.
Ζουάνα.— (Πιετιέται απάνω σάν τρομαγμένη) Ποιά απόφασή μου;! Που ξέρεις έσύ ποιά απόφαση έχω έγώ;
Ζωή.— Διαβάζω έγώ μέσα στής ψυχής σου τα κατάβαθα και βλέπω το σαράκι, που σε τρώει, και το μαρασμό τής ζωής σου. Μά είσαι νέα άκόμη' είσαι παιδί! και πρέπει

να τότε φοβάσαι το θάνατο!
Ζουάνα.— (Σάν ήσυχασμένη) Καλή μου νέννα! 'Η αγάπη σου σε κάνει να βλέπης εκείνο, που δεν υπάρχει... Δεν ήρθεν άκόμη ή ώρα μου να πεθάνω. Μά κι' άν έρθη, καλώς νάρθη...
Ζωή.— "Όχι! δε γεννήθηκες έσύ για να 'πεθάνης έτσι πικραμένη.
Ζουάνα.— Κανέννας δε μπορεί να νικήση τή μοιρά του.
Ζωή.— "Όταν δε θέλη... Φανέρωσε τα όλα στον πατέρα σου και στον άδελφό σου... Είναι άρχοντες αυτοί δυνατοί και καλύτεροι από τον άντρα σου. Φανέρωσε τα όλα για να σου τότε φέρουν πάλι κοντά σου ή να σε ξεσκλαβώσουν απ' αυτόν.
Ζουάνα.— "Όταν μιιά γυναίκα δε 'μπορή μονάχη της να κρατήση κοντά της τον άντρα, που αγαπάει, ή βοήθεια των άλλων άξιζι λιγώτερο και από τήν άδυναμία της.
Ζωή.— Δεν έχω πιά τι να σ' όρμηνέψω.
Ζουάνα.— "Άς μην άνησυχούμε λοιπόν άλλο τή σιωπή τής νύχτας.
Ζωή.— Νύχτα παρόμοια με τή ζωή μας. "Όλα βουβά και νεκρωμένα.
Ζουάνα.— "Όχι! Για κύτταξε!... (Πηγαίνει προς το παράθυρο με τα κλειστά τζαμόφυλλα) Το φως τής λουσέρνας άντιφειγγίζει απάνω στις γρηές λευκες. Και φτάνει ως πέρα μακρυνά, για να τον είδοποιήση, όταν άποφασίση να έρθη έδω, πώς τον περιμένω ήσυχη, όπως κάθε νύχτα... (Κυττάζει προς τα έξω) Για έλα να ίδης πώς τρεμολάμπουνε τάστρα στον ούρανό και φαίνονται σά νάχουν άνταπόκριση άναμεταξύ τους. "Έχει το τρεμουλιακό φεγγοβόλημά τους το μυστήριο τής αγάπης. Και 'μπορώ έγώ να διαβάζω μέσα στο απόμακρο φέγγος, που σκορπουνε δειλά. "Άκου τή βαθειά τής νύχτας σιγαλιά πόσα πολλά λέει απόψε. Δεν άκούγεται πουθενά τίποτα' μήτε φωνή, μήτε πάτημα ανθρώπου, μήτε πουλιού κελαϊδισμός.
Ζωή.— Τι παράξενα μιλείς απόψε!
Ζουάνα.— Μου μιλεί δυνατά στην ψυχή ή σιωπή αυτή και μου ξυπνάει δυνατώτερη τήν αγάπη. "Έτσι στην άπόλυτη ήσυχία και στού σκοταδιού τήν κυριαρχία δημιουργεί καλύτερα τους πόθους τής ή καρδιά. Κάθε στιγμή, που περνάει, σημαίνει μέσα στην ψυχή μου τή στιγμή τής μεγάλης χαράς. (Γυ-

ρίζει προς τή Ζωή με μάτια άστροφτερά). "Άκουα 'ισαμε τώρα θλιβερό το πέραςμα των στιγμών και των ώρων. Μά τώρα φωνές χαρούμενες ύψώνονται μέσα μου και μου διαλαλοῦν, ότι ό γυρισμός του θα είναι όπως τον θέλει κ' ή αγάπη μου ή άπέραντη... Νέννα! δε θα με ξαναπροδώση! απόψε θα είναι ή βραδιά τής τελευταίας του άπιστίας... θα μείνη για πάντα δικός μου... "Άκου πώς μου το φωνάζουν όλα... (Δείχνει με το χέρι της κατά τα τή μεσιανή θύρα και ή φωνή της είναι κάπως άδυνατώτερη). "Άκου!... άκου!... έρχεται!... άνεβαίνει τή σκάλα... τα βήματά του είναι βαριά και στερεά... "Άκου πώς άντηχοῦνε μέσα στην σιγαλιά τής νύχτας... Νέννα!... έρχεται!... ('Αναπνέει βαθιά. Τήν ίδια στιγμή άνοίγει διάπλατα και με κάποιο θόρυβο ή μεσιανή θύρα. Φαίνεται ό άκόλουθος Στέφανος και με φωνή δυνατή και βαθύ προσκύνημα λέει).
Στέφανος.— "Έρχεται ό άρχοντας Λέαντρος!
Ζουάνα.— (Στή Ζωή). Νέννα μου καληνύχτα!
Ζωή.— (Πηγαίνει προς αυτήν). Κι' όμως απόψε ήθελα να είμαι κοντά σου.
Ζουάνα.— (Με φωνή σά να διατάζει). Νέννα μου καληνύχτα!
Ζωή.— Καληνύχτα κι' ό Θεός μαζί σου! (Φεύγει από την άριστερή θύρα. 'Η Ζουάνα πηγαίνει και κάθεται στην πολυθρόνα της, με το πρόσωπό γυρισμένο προς τή μεσιανή θύρα. Μπαίνει ό άρχοντας Λέαντρος. 'Ο Στέφανος κλεί άμέσως απ' έξω τα δυο φύλλα τής θύρας ήσυχά. 'Ο Λέαντρος βγάζει το καπέλλο του, αφίνει το σπαθί του να σέρνεται και προχωρεί προς τή Ζουάνα, που σηκώνεται).

ΣΚΗΝΗ 2η

ΖΟΥΑΝΑ και ΛΕΑΝΤΡΟΣ και ύστερα ΖΩΗ

Λέαντρος.— Σου φέρνω τήν καλησπέρα μου.
Ζουάνα.— (ήσυχά) Βλέπεις, ότι σε περίμενα όπως πάντα.
Λέαντρος.— "Όπως πάντα... "Όχι! απόψε... είσαι πιό όμορφη... ή λευκή σου ή φορεσιά σε κάνει παρόμοια νεράιδα... Ποτέ δε σε είχα ίδη έτσι λευκοντυμένη.
Ζουάνα.— Με είδες κάποια μέρα... θυμήσου... Μιάν έπίσημη μέρα, που έγινα ύποταχτική

σου.
Λέαντρος.— Ταίρι μου θέλεις να ειπής... Μά τί τρέχει τώρα ό νοῦς σου στή μέρα εκείνη;
Ζουάνα.— "Έτσι για να πάρη κάποια ποικιλία ή μονότονη συνομιλία μας κάθε βραδιάς.
Λέαντρος.— (Κοιτάζοντάς την) Μά απόψε είσαι πολύ ώραία... πάρα πολύ ώραία!... ώραιότερη κι' από τή... (σταματάει).
Ζουάνα.— Τελείωσε τήν παρομοίωσή σου!
Λέαντρος.— "Όχι... δεν ήθελα να ειπώ τίποτε... Τα μάτια σου λάμπουν απόψε άλλοιώςτικά, μιλοῦν πολύ απόψε τα μάτια σου...
Ζουάνα.— "Έπειδή κοίταξαν πολύ τάστρα.
Λέαντρος.— "Έλπίζω πώς δε σε πείραξε ή νυχτερινή δροσιά του κήπου.
Ζουάνα.— Δεν κατέβηκα στον κήπο. Το ξέρεις ότι πάντα μένω έδω κάθε βράδυ, προσμένοντάς σε...
Λέαντρος.— Παλαιά συνήθεια κι' αυτό. Δεν πρέπει ποτέ ν' αλλάζουμε τα συνήθια μας. 'Η άλλαγή μπορεί να είναι πράγμα επικίνδυνο.
Ζουάνα.— Γι' αυτό υπάρχουν εκεί (δείχνει το τραπέζι) και τα δυο ποτήρια. Μας καρτεροῦν.
Λέαντρος.— "Α! ναι! το κρασί, που θα μου το κέραση το χέρι σου... Κ' είναι γλυκό το κρασί σου. Αυτό το λέω. Κανένα άλλο κρασί δεν είναι γλυκύτερο. Μήτε τής... (σταματάει).
Ζουάνα.— (Με φωνή κάπως άλλοκοτη) Γιατί δεν άποτελειώνεις κι' αυτή τήν παρομοίωσή σου!
Λέαντρος.— "Όχι... δεν ήθελα να ειπώ τίποτα. Δός μου να πιώ το γλυκό κρασί σου!
Ζουάνα.— "Αργήσαμε απόψε... μιλήσαμε περισσότερο από κάθε άλλη βραδιά!
Λέαντρος.— Δε φταίω γι' αυτό έγώ... Γιατί να φορής απόψε αυτά τα άσπρα.
Ζουάνα.— (Με φωνή πένθιμη και παγερή) "Έπειδή σάν απόψε τα είχα φορέσει μιιά φορά (σιμώνει στο τραπέζι και χύνει στα δυο ποτήρια κρασί) κ' είχα γίνει ύποταχτική σου...
Λέαντρος.— (Σάν να θυμάται τάχατε κάτι) "Α! ναι! Σήμερα είναι ή μέρα των γάμων μας... έγώ δεν το είχα στοχαστή... θαρροῦσα πώς είναι αύριο, μεθαύριο, κάποια άλλη μέρα. Κ' έχεις δίκιο να με κατηγορήσης, πώς δε σοῦ έκαμα το δώρο, που σ' άξιζει!... Μά δε μ' άφίσανε να το θυμηθώ. Δε μ' άφίνουνε να θυμοῦμαι τίποτ' εκεί πέρα...
Ζουάνα.— (Με τήν ίδια πένθιμη φωνή). Ποῦ;

Λέαντρος.—'Εκεί όπου ζούνε την τρελλή ζωή! (Απότομα και γελαστά). Μά ἄς πιούμε τὸ κρασί μας! (Κάνει νὰ πάρη τὸ ποτήρι τ.υ).
Ζουάνα.—(Κρατώντας τὸ χέρι του) 'Εγὼ ὅμως τήνε θυμήθηκα τὴ σημερινὴ μέρα...Καὶ θυμήθηκα καὶ τὸ δῶρο σου...(δείχνοντας πρὸς τὴ μιὰ ἀρματοθήκη) Κοίταξ' ἐκεῖ!
Λέαντρος.—(Κοιτάζει πρὸς τὴν ἀρματοθήκη) Τί εἶν' αὐτό; (Ἀφίνει τὸ ποτήρι του καὶ μὲ βήματα ἀργὰ πηγαίνει πρὸς τὴν ἀρματοθήκη. Στὸ ἀναμεταξύ ἡ Ζουάνα βγάζει γλήγορα γλήγορα ἀπὸ τὴν τσέπη τοῦ φουστάνιου της ἕνα μπουκαλάκι μὲ ὑγρὸ καὶ χύνει τὸ μισὸ στὸ ποτήρι τοῦ Λέαντρου. Τὸ ξαναβάνει στὴν τσέπη της. Τὸ πρόσωπό της ἔχει πάρει μιὰ τρομερὴ ἀπάθεια. Στηλώνεται καλὰ καὶ κοιτάζει μὲ ματιὰ βαθειὰ τὸ Λέαντρο πού ἔχει σιωπῶσι στὴν Ἀρματοθήκη καὶ πέρνει στὸ χέρι του δυὸ μικρὰ κομψὰ καὶ μὲ χρυσὸ χέρι καὶ θηκάρι στιλέτα).
Ζουάνα.—(Μὲ φωνὴ σταθερὴ) Σ' ἀρέσουνε;
Λέαντρος.—Δυὸ τέτοια ἀριστουργήματα μονάχα ἐσὺ μποροῦσες νὰ τὰ φανταστῆς.
Ζουάνα.—Αὐτὸ μ' εὐχαριστεῖ.
Λέαντρος.—Μὰ γιατί νὰ θυμηθῆς ἐσὺ τὴ σημερινὴ τὴ μέρα; ἔτσι δείχνομαι κατώτερός σου. Κι' ἐγὼ δὲ θέλω.
Ζουάνα.—'Αν ἔσφαλα, δὲν εἶναι δικό μου τὸ λάθος.
Λέαντρος.—(Πηγαίνοντας πρὸς τὸ τραπέζι) 'Ας πιούμε λοιπὸν τὸ κρασί μας!...(Ἡ Ζουάνα κάνει κάποιο ἀνάλαφρο κίνημα, σὰ νὰ θέλῃ νὰ κρατήσῃ τὸ χέρι του, πού τὸ ἀπλώνει νὰ πάρη τὸ ποτήρι του. Μὰ τὴν ἴδια στιγμὴ σταματᾷ, ἀκούοντας τὸ Λέαντρο νὰ λέη δυνατὰ) 'Αργήσαμε ἀπόψε! Κ' οἱ στιγμὲς, πού ποθῶ φεύγουνε γλήγορα...
Ζουάνα.—Ναί. (Παίρνει κι' αὐτὴ τὸ ποτήρι της) Εἶναι ὅπως τὸ λές.
Λέαντρος.—(Κτυπώντας τὸ ποτήρι του μὲ τῆς Ζουάνας) Εἶναι ὅπως τὸ λέω...Στὴν ὑγεία σου!
Ζουάνα.—Στὴν ὑγεία σου, ἄρχοντα Λέαντρε! (Πίνουν κ' οἱ δυὸ ὁ Λέαντρος ἀδειάζει τὸ ποτήρι του. Ἡ Ζουάνα σταματᾷ λίγο σὰν ἀποφασιστικῆ) Στὴν ὑγεία καὶ τῆς σημερινῆς ἡμέρας καὶ τῆς σημερινῆς βραδιάς! (Πίνει καὶ τὸ ἄλλο κρασί καὶ ὕστερα πετάει πέρα τὸ ποτήρι καὶ τὸ σπάει) Δὲ θὰ ξαναπιῶ μ' αὐτό. Δὲν πρέπει νὰ ξαναπιῶ ποτὲ μ' αὐτό γιὰ νὰ θυμᾶμαι τὴν εὐχαρίστηση, πού μοῦδωκε ἀπόψε.

Λέαντρος.—(Γελώντας δυνατὰ) Χά! Χά! Χά! Εἶσαι χαρούμενη ἀπόψε. Εἶσαι πολὺ χαρούμενη, ὅσο κι' ὠραία!...
Ζουάνα.—Κ' ἐσὺ ποτὲ δὲ μοῦ μίλησες ἔτσι, ὅπως ἀπόψε.
Λέαντρος.—'Αλήθεια;
Ζουάνα.—'Εγὼ, πού ξέρω πόσες στιγμὲς μένεις ἐδῶ, ξέρω καὶ πόσα καὶ ποιά λόγια μοῦ λές.
Λέαντρος.—Ναί. μιλῆσαμε περισσότερο ἀπόψε κι' ἀλλιῶτικα...Εἶναι ἴσως ἐπειδὴ ἐσὺ θυμήθηκες τὴ σημερινὴ μέρα.
Ζουάνα.—(Μὲ φωνὴ πένθιμη καὶ ματιὰ ἄγρια) Τὴν περιμένα ἡσυχὴ νᾶρθη.
Λέαντρος.—'Εγὼ τώρα μόνο, πού πέρασε καὶ τήνε σκεπάζει ἡ νύχτα γιὰ νὰ τὴν κρύψῃ στοῦ καιροῦ τὰ βάθη, τώρα μόνο τήνε θυμᾶμαι. Δὲν τὴν εἶδα παρὰ σὰν ὄνειρο. Μὰ ἀργήσαμε πολὺ ἀπόψε...
Ζουάνα.—Ναί! σοῦ τῶπα κι' ἐγὼ.
Λέαντρος.—Καλὴ νύχτα, λοιπὸν.
Ζουάνα.—(Παγερὴ) Καλὴ νύχτα, ἄρχοντα Λέαντρε. (Ἡ Ζουάνα ἀποτραβιέται).
Λέαντρος.—Γιατί ἀποδιώχνεις τὸ ταχτικὸ φίλημά μου. Δὲν πρέπει νὰ λησμονοῦμε κάθε συνήθειά μας. Τὰ χεῖλη μου εἶναι βαμμένα τώρα μὲ τὸ δικό σου τὸ κρασί μόνο. 'Ας τὰ σφουγγίσουν τὰ φιλήματά σου...ἔλα!
Ζουάνα.—'Ας γίνῃ τὸ θέλημά σου (Σιμώνουν καὶ δίνουν ἕνα ἀνάλαφρο φίλημα. Ἡ Ζουάνα φαίνεται νὰ βάνῃ δυνατὴ προσπάθεια γιὰ νὰ κρύψῃ τὴν ταραχὴ της).
Λέαντρος.—(Πηγαίνοντας πρὸς τὴ θύρα) Καλὴ νύχτα.
Ζουάνα.—(Παγερὴ) Καλὴ νύχτα, ἄρχοντα Λέαντρε.
Λέαντρος.—(Ἀνοίγει τὴ θύρα κι' ἐνῶ φεύγει, φωνάζει) Στέφανε! Τὸ φῶς! (Ἡ Ζουάνα μένει στηλωμένη στὴ μέση τῆς σάλας. Χλωμάδα ἔχει περιχύσει ὅλο τὸ πρόσωπό της. Τεντώνει τ' αὐτί της γιὰ ν' ἀκούσῃ τὰ βήματα τοῦ Λέαντρου, πού ἀπομακρύνονται, καὶ φαίνεται σὰν νὰ τὰ παρακολουθῇ. Σὲ λίγο ἕνα δυνατὸ ἀναφυλλητό, ἀναταράζει ὅλο τὸ κορμί της. Ἀναστηλώνεται καὶ παρουσιάζει τὸ πρόσωπό της, πού εἶναι ἄγριο καὶ τρομαγμένο μαζί. Βάνει δυνατὴ φωνή).
Ζουάνα.—Νέννα! Νέννα!...Ἀπόψε θὰ εἶναι ἡ βραδιά τῆς τηλευταίας του ἀπιστίας Μπόρεσα νὰ κρατήσω τὸ λόγο μου! Νέννα!...Καμ-

μιὰ ἄλλη ξένη δὲ θὰ τὸν πάρῃ ποτὲ πιά ἀπὸ μένα! Νέννα!

Ζωή.—(Μπαίνοντας ξαφνιασμένη καὶ μὲ ὄρη) Τί φωνὲς εἶν' αὐτές; Τί ἔχεις παιδί μου; (Κοιτάζει τὴ Ζουάνα προσεχτικὰ καὶ σὰν τρομαγμένη) Γιατί τὰ μάτια σου κλαῖνε κι' εἶναι ἄγρια μαζί;
Ζουάνα.—(Ἐνῶ τὴν πνίγουν τ' ἀναφυλλητά) 'Ω! τελειώνει ἀπόψε ἡ μεγάλη ἀγάπη μου γιὰ ἕνα ζωντανό κι' ἀρχίζει γιὰ κάποιον πεθαμένο!
Ζωή.—Μίλα μου καθαρά, παιδί μου! τί ἔχεις; τί παράξενο ἔγινε ἐδῶ μέσα;
Ζουάνα.—'Εκεῖνο, πού δὲ φοβήθηκε τὴ νύχτα μὰ θὰ τρέμῃ ἐμπρὸς στὴν ἡμέρα...
Ζωή.—Ζουάνα μου! δὲν εἶναι ἡ πρώτη βραδιά πού σοῦ ἔφυγεν ἔτσι...
Ζουάνα.—Σῶπα! Σῶπα! Δὲν ξέρεις ἐσὺ! Δὲν ἔφυγε ποτὲ ἄλλοτε, ὅπως ἔφυγεν ἀπόψε... ὦ! δὲ βασίῳ ἄλλο...Κράτησέ με! μείνε κοντά μου ἀπόψε. 'Ολη τὴ νύχτα κοντά μου...μείνε ἴσαμε πού νὰ ξαναγυρίσῃ...Τρομάζω τώρα τὸ γυρισμό του...Ξέρω, πὼς θὰ ξαναγυρίσῃ γιὰ νὰ μὴν τὸν ξαναπάρῃ ποτὲ καμμιά ἄλλη...Ἐπῆρε τὸ παντοτεινὸ φίλ μου καὶ καμμιά ξένη δὲ θὰ τὸ σβύσῃ μὲ τὰ δικά της...
Ζωή.Κακόμοιρο παιδί! Δάμασε τὴν καρδιά σου μὲ τὸ λογικό σου.
Ζουάνα.—(Κοιτάζοντας τὴ Ζωὴ) Ναί, εἶπες ἀλήθεια τὸ λογικό μου ἔκαμεν ἐκεῖνο πού ποθοῦσε ἡ καρδιά μου. Θ' ἀκούσω τὴ συμβουλή σου. (ἀναστηλώνεται) Εἶμαι τώρα ἡ γυναῖκα, πού δὲ φοβᾷται πιά νὰ τῆς περιφρονήσουν τὴν ἀγάπη της...'Ολα τὰ ἐξασφαλίζει τώρα ὁ θάνατος...(Πηγαίνει ἀργὰ πρὸς τὴν ἀριστερὴ θύρα).
Ζωή.—(Μὲ φωνὴ τρομαγμένη καὶ ἄγρια) Ποῦ πᾶς! τί θέλεις νὰ κάμῃς;
Ζουάνα.—Μὴ φοβᾶσαι καλὴ μου Νέννα! Μὴ βάνῃ ὁ νοῦς σου τίποτε κακό! Εἶμαι δυνατὴ τώρα νὰ ὑποφέρω τὸν πόνο μου. Περιμένε με ἐδῶ.
Ζωή.—(Παρακλητικὰ) Παιδί μου, Ζουάνα μου! Λυπήσου τὴ νιότη σου!
Ζουάνα.—Σῶπα! ἔχω μέσα μου ὅλη τὴν ἡσυχία τῆς νύχτας. Μὴ φοβᾶσαι τίποτε κακὸ γιὰ μένα. Περιμένε με! (Φεύγει. Ἡ Ζωὴ σιέζεται σὰν ἀποσβολωμένη. Κοιτάζει γύρω της σὰν νὰ θέλῃ νὰ ἰδῇ καὶ νὰ μαντέψῃ κάτι).

Ζωή.—Θεέ μου! τί εἶναι αὐτό, πού μὲ φοβίζει καὶ δὲν τὸ βλέπω;
(Ἀνοίγει σιγὰ ἡ μεσιανὴ πόρτα καὶ προβαίνει ὁ Στέφανος).
Στέφανος.—(Σιγὰ) 'Εδῶ εἶσαι, Νέννα; μόνη;
Ζωή.—Τί θέλεις ἐσὺ ἐδῶ; ποιὸς σὲ φώνασε;
Στέφανος.—Τί ἔχει ἡ κυρὰ ἀπόψε καὶ φώνασε ἔτσι; Πρῶτη φορὰ τὴν ἀκουσα τὴ φωνὴ της νὰ σκορπιέται παντοῦ μέσα στὸν πύργο δυνατὴ καὶ ἄγρια.
Ζωή.—Τί σὲ μέλει ἐσένα ἂν φώνασε;
Στέφανος.—Θαρρῶ πὼς ἔκλαψεν ἡ κυρὰ ἀπόψε!
Ζωή.—Τί σὲ μέλει ἐσένα;
Στέφανος.—Θὰ τὴν πίκρανεν ὁ ἄρχοντας ἀπόψε. 'Εχει δίκιο ἡ κυρὰ νὰ πονῇ...Μὰ ..ἐγὼ ξέρω σὰν ἀπόψε παντρεύτηκαν κι' ἐκεῖνος πηγαίνει ἄλλοῦ νὰ περάσῃ τὴ νύχτα του... Καὶ τὸν εἶδα νὰ κατεβαίνῃ τὴ σκάλα πὺ χαρούμενος! 'Α! ἔχει δίκιο ἡ κυρὰ νὰ πονῇ.
Ζωή.—Πολλὰ βλέπεις καὶ πολλὰ ἐξετάζεις. Πήγαινε. Δὲν εἶναι δικὴ σου δουλειὰ νὰ μιλάς γιὰ τ' ἀφεντικά σου.
Στέφανος.—Ξέρεις ἕνα πρᾶγμα, Νέννα; ἐγὼ ἀπόψε φοβᾶμαι. 'Εχω ἕν' ἀλιώτικο φόβο. Οἱ φωνὲς τῆς κυρᾶς μὲ τρόμαξαν πολὺ.
Ζωή.—Πήγαινε σοῦ εἶπα!
Στέφανος.—Καὶ θὰ ἤθελα νὰ μὴν εἶναι τόση ἡσυχία παντοῦ. Εἶναι μιὰ ἡσυχία θανάτου ἀπόψε καὶ τὰ ξεφωνητὰ τῆς κυρᾶς μοῦ φανήκανε σὰν μοιρολόγια.
Ζωή.—Μὰ θὰ πάψῃς!
Στέφανος.—Θὰ προτιμοῦσ' ἀπόψε νὰ μὴν ἡμουν ἐδῶ μέσα. Καὶ ξέρεις κι' ἕνα ἄλλο;Θὰ ἤθελα νὰ μὴν ἔφευγεν ἀπόψε ὁ ἄρχοντας ἢ νὰ μὴν εἶχεν ἔλθῃ καθόλου.
Ζωή.—Καὶ τί ξέρεις ἐσὺ γιὰ νὰ τὰ λές αὐτά;
Στέφανος.—Τίποτε...ἀλήθεια τί κάθουμαι καὶ μωρολογᾶω...Μὰ τί νὰ σοῦ εἶπῶ, Νέννα. Ὁ φόβος δὲ μπορεῖ νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν καρδιά μου...Ἐσὺ δὲ φοβᾶσαι καθόλου ἀπόψε;
Ζωή.—Μὴ μοῦ μιλάς!...(σιωπῆ).
Στέφανος.—(Σὲ λίγο κοιτάζοντας πάντα γύρω του) Δὲ μοῦ λές νέννα. Θὰ τήνε σβήσῃς τὴ λουσερνα ἀπόψε;
Ζωή.—Γιατί;

Στέφανος.—Καλύτερα νὰ μὴν τὴν σβήσης. Ἄσε τὴν νὰ φωτᾷ ὅλη τὴ νύχτα.

Ζωή.—Καὶ γιατί αὐτό;

Στέφανος.—Εἶναι μιὰ παρηγοριὰ τὲ φῶς σὲ τέτοια νύχτα.

Ζωή.—(Σὰ νὰ μιλή ἰσόνη της) Μὰ πῶς αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἀνταποκρίνεται σὲ εἰς ἑσωτερικὲς φωνές μου;

Στέφανος.—Ὡστε φοβᾶσαι κι' ἐσύ;

Ζωή.—Θὰ σωπάσης ἐπὶ τέλους; ἢ σὼπα ἢ φύγε!

Στέφανος.—Θὰ ξαναγυρίσει ἐδῶ ἢ κυρά;

Ζωή.—Γιατί ρωτᾶς;

Στέφανος.—Ἄν θὰ ξαναγυρίσει θὰ πῆ πῶς περιμένει τὸν ἀφέντη... Καὶ ἤθελα νὰ ἐρχόταν πάλι ἀπόψε ἐδῶ ὁ ἄρχοντας Λέαντρος. Τέτοια βραδιά ἔπρεπε νὰ εἶναι ἐδῶ μονάχα...

Ζωή.—Δὲν εἶναι δική σου δουλειὰ νὰ τὰ ἐξετάζεις αὐτά.

Στέφανος.—Τὸ ξέρω... Μὰ ἤθελα νὰ ἦσαν ἀπόψε ὁ ἀφέντης ἐδῶ μονάχα καὶ πουμενὰ ἄλλο.

Ἐκεῖ πέρα, ὅπου πάει τώρα δὲν τὸν ἀγαποῦν, ὅπως τὸν ἀγαποῦν ἐδῶ μέσα.

Ζωή.—Δυστυχισμένε! Θὰ σωπάσης!

(Ἄνοίγει ἢ θύρα ἢ ἀριστερὰ καὶ μπαίνει ἢ Ζουάνα ντυμένη στὰ ὄλομανρα. Τὸ πρόσωπό της εἶναι θλιμμένο καὶ σκοτεινόν. Προχωρεῖ πρὸς τὴν πολυθρόνα της μὲ βῆμα ἀργόν καὶ σοβαρό.)

Ἡ Ζωὴ τὴν κοιτάζει σαστισμένη. Ὁ Στέφανος ἀποτραβιέται σιγά καὶ βγαίνει ἀπὸ τὴν ἀριστερὴ θύρα).

ΣΚΗΝΗ 4η

ΖΟΥΑΝΑ καὶ ΖΩΗ καὶ κατόπι ΛΕΑΝΤΡΟΣ

Ζουάνα.—(Ἐνῶ κάθεται στὴν πολυθρόνα της μὲ φωνὴ ἀργή) Τί ἤθελεν αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἐδῶ;

Ζωή.—Τίποτε. Ἦρθε νὰ μὲ ρωτήσῃ ἂν χρειάζεται τίποτε πρὸ τοῦ κοιμηθῆ.

Ζουάνα.—Ἄκουσα τὰ στερνὰ του λόγια... ὅλοι τὸβλεπαν καὶ μόνο αὐτὸς δὲν ἤθελε νὰ τὸ ἰδῇ... Μπορεῖς νὰ πᾶς κι' ἐσύ νέννα μου, νὰ κοιμηθῆς...

Ζωή.—(Ἐνῶ τὴν κοιτάζει μὲ ἀπορία) Μὰ τ' εἶν' αὐτὰ τὰ μαῦρα ποῦ φόρεσες; Ζουάνα μου τί ἔχεις ἀπόψε; Γιατί αὐτὰ τὰ μαῦρα;

Ζουάνα.—Ἐπειδὴ ἀπὸ ἀπόψε αὐτὰ πρέπει νὰ φορῶ γιὰ πάντα.

Ζωή.—Ἀκουσέ με, παιδί μου.

Ζουάνα.—Μὴ μοῦ εἰπῆς τίποτε. Ἐσύ δὲν ξέρεις ἀκόμη τίποτε. Πήγαινε νὰ κοιμηθῆς.

Ζωή.—Κι' ἐσύ;

Ζουάνα.—Ἐγὼ θὰ περάσω τὴ νύχτα μου ἐδῶ.

Ζωή.—(Σαστισμένη) Ἐδῶ ἔτσι μόνη; Ἀδύνατο.

Ζουάνα.—Ναί! Θὰ ξενοχτίσω ἀπάνω στὸ νεκρὸ τῆς ἀγάπης μου... Ἐτσι μόνη ἀπ' ἐδῶ κι' ἐμπρὸς κάθε νύχτα.

Ζωή.—Ζουάνα!...

Ζουάνα.—Τίποτε!... Ἐδῶ κάθε νύχτα θὰ θρηνῶ τὸ νεκρὸ τῆς ἀγάπης μου. (Κάνει πῶς ἀκούει)

Σὼπα! Σὼπα!.. ἔρχεται!..

Ζωή.—(Σαστισμένη) Ποιὸς;

Ζουάνα.—Ἐρχεται, ἀκούω τὰ βήματά του στὴ σκάλα... Τὰ βήματά του εἶναι βαριά μὰ ὄχι καὶ στέρεια. (Ἄνοίγει ἀπότομα ἢ μεσιανὴ θύρα. Φαίνεται ὁ Στέφανος ὅπως καὶ πρὶν κἀνόντας βαθεῖα ὑπόκλιση.)

Στέφανος.—(Μὲ φωνὴ δυνατὴ) Ἐρχεται ὁ ἄρχοντας Λέαντρος.

Ζουάνα.—(Ἀνασηκώνοντας τὸ κεφάλι καὶ μὲ ὀρημὴ πρὸς τὴ Νέννα) Ἐρχεται! σοῦ τῶπα! πήγαινε νὰ κοιμηθῆς ἐσύ!

Ζωή.—Ζουάνα μου!

Ζουάνα.—Νέννα μου καληνύχτα! (Μὲ προσταγὴ) πήγαινε. (Ἡ Ζωὴ φεύγει σκυφτὴ ἀπὸ τὴ δεξιὰ θύρα. Μπαίνει ἀργὰ ὁ Λέαντρος. Τὸ βὰδιμά του φαίνεται κουρασμένο. Τὸ πρόσωπό του γλωμό. Τὸ σπῆδί του σέρνεται, σὰν νὰ τοῦ εἶναι βαρὺ, ὁ Στέφανος κλεῖ τὴ θύρα ἀπ' ἔξω.)

Λέαντρος.—(Ἐνῶ προχωρεῖ πρὸς τὴ Ζουάνα) Ζουάνα! γύρισε κοίταξέ με! νὰ σὲ ἰδῶ ἴσως γιὰ τελευταία φορὰ. Σήκωσε τὰ μάτια σου πρὸς ἐμένα, ἰδέξ με!... Ζουάνα, πεθαίνω...

Ἀξαφνα μ' ἀγκάλιασεν ὁ θάνατος. Τόνε νιώθω νὰ μοῦ σφίγγῃ δυνατὰ τὴ ζωὴ μου σὰ νὰ θέλῃ νὰ τὴν πνίξῃ... Ζουάνα! Μιὰ φωτιά τρομερὴ μοῦ καίει τὰ σπλάχνα κι' ἀπλώνεται σὲ ὄλο τὸ κορμί μου. Μιὰ φωτιά ποῦ εἶναι ὁ θάνατος. Μόλις ἔφυγα ἀπ' ἐδῶ ἀμέσως ὁ θάνατος ἦλθε δίπλα μου. Ἐνωσα τὴν κρύα πνοή του νὰ μοῦ παγῶνῃ ὅλα τὰ μέλη μου. Κρὺος ἰδρώτας περιχύνει τὸ κορμί μου. Τὰ μάτια μου θόλωσαν. Καὶ ὅταν θέλησα νὰ ξαναγυρίσω ἐδῶ δὲν εἶχα τὴ δύναμη. Σύρθηκα γιὰ νὰ φτάσω ἔως ἐδῶ πέρα... Ζουάνα, θέλω νὰ πεθάνω κοντά σου. (Ξαπλώνεται μισογονατισμένος στὰ πόδια του) Κοντά σου, ἐδῶ στὰ πόδια σου. Κοίταξέ με Ζουάνα, κοίταξέ με!

νιώθω πῶς μόνο μιὰ ματιὰ σου θὰ μοῦ δώσῃ δύναμη νὰ πεθάνω εὐχαριστημένος...

Ζουάνα.—(Παγερὴ) Ἐγὼ πέθαινα κάθε μέρα τόσον καιρό!

Λέαντρος.—Ζουάνα! Μὴ μοῦ μιλάς μὲ σκληρὰ λόγια... Ἄκου τὴ θλίψη τοῦ θανάτου μου καὶ νιώσε πῶς μόνο κοντά σου θέλω νὰ πεθάνω ἐπειδὴ σ' ἀγαπῶ.

Ζουάνα.—Ὡ! Κι' ἐξοῦσες τόσον καιρὸ χωρὶς ἐμένα!

Λέαντρος.—Σ' ἀγαπῶ μ' ἀγάπη δυνατώτερη κι' ἀπ' τὸ θάνατο.

Ζουάνα.—Τὸ εἶδα. Μὲ περιφρονοῦσες πάντα.

Λέαντρος.—Ἀκουσέ με, Ζουάνα! Ἄκου τὴν παγωμένη πνοή μου, ποῦ βγαίνει γιὰ νὰ σοῦ ψιθυρίσῃ γλυκὰ τὴν ἀπεραντοσύνη τῆς ἀγάπης μου. Ποτὲ ἄνθρωπος δὲν ἀγάπησεν ὅπως ἐγὼ ἐσένα. Γύρισε τὴ ματιὰ σου ἐπάνω μου γιὰ νὰ ἰδῆς πῶς φωτίζῃ ὅλη μου τὴν ὕπαρξή τὴ στιγμή τούτη τοῦ θανάτου μου, ἢ ἀγάπη μου πρὸς ἐσένα. Κανεὶς ποτὲ δὲν εἶχε μέσα του τὴ φωτιὰ τῆς ἀγάπης, ὅπως ἐγὼ γιὰ σένα.

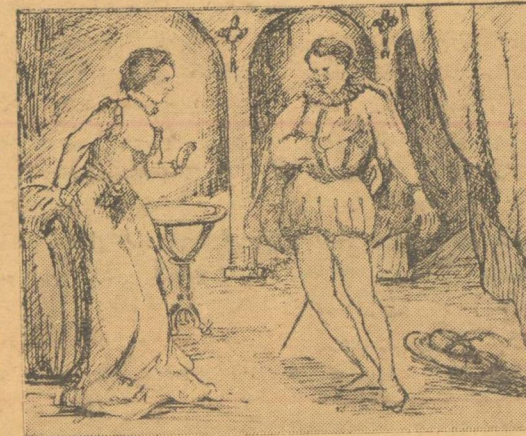
Ζουάνα.—Καὶ γι' αὐτὸ ποτὲ δὲ γνώρισα τὴν ἀγάπη σου.

Λέαντρος.—Ὡ! ἔχεις δικιο νὰ τὸ λές! Δὲ μποροῦσες ν' ἀκούσῃς τίς μουστικὲς τῆς καρδιάς μου φωνές.

Ζουάνα.—Σὼπα! Σὼπα! Ἄν πεθαίνεις ὅπως λές, σεβάσου τὴν ἱερότητα τοῦ θανάτου σου καὶ μὴ τόνε μολύνῃς μὲ τὸ ψέμα σου.

Λέαντρος.—Ὡ! πέξ μου ἕνα γλυκὸ λόγο. Πίστεψέ με καὶ δός μου τὸ χέρι σου νὰ τὸ φιλήσω. Κοίταξέ με παρηγορητικά καὶ θὰ ἰδῆς νὰ βγαίῃ μὲ τὴ στερνὴ πνοή μου τὸ κῆμα τῆς ἀγάπης, ποῦ πλημμύριζε τὴν καρδιά μου. Στείλέ μου τὴ δροσερὴ πνευσιὰ σου μ' ἕνα σου θλιβερὸ γιὰ τὸ θάνατό μου στέναγμα καὶ θ' ἀκούσῃς τὴ λύπη μου γιὰ τὸν ἄξαφνο θάνατό μου νὰ σοῦ τραγουδήῃ τὴ δόξα τῆς ἀγάπης μου. **Ζουάνα.** νιώσε με τὴν ὥρα τούτη καὶ κάνε γλυκὸ τὸ θάνατό μου.

Ζουάνα.—Ἡ νιότη μου μαράθηκε περιφρονη-

μένη ἀπὸ σένα.

Λέαντρος.—Μὴ μοῦ μιλεῖς ἔτσι σκληρὰ. Ἄφισε τὴ νιότη σου νὰ ἔλθῃ τώρα παρηγορήτρα σὲ μένα. Νὰ θρηνήσῃ στοῦ θανάτου μου τὴν ἀμαρτία.

Ζουάνα.—Δὲν ἔχει τὴ δύναμη ἢ νιότη μου νὰ συχωρέσῃ τὴν περιφρόνησή σου.

Λέαντρος.—Ὡ τὸ ἔγκλημα μου πρὸς ἐσένα σὲ κάνει τώρα τόσο σκληρὴ καὶ τρομερή. Σοῦ φέρνει τώρα στὴν ἄκρη τῆς γλώσσας σου τὰ πικρότερα λόγια. Καὶ σοῦ ἔχω δώσει ἐγὼ τὴ φοβερὴ αὐτὴ δύναμή σου σὲ τέτοια στιγμή.

Ἐγὼ ποῦ σ' ἀγάπησα καὶ σ' ἀγαπῶ, ὅσο ποτὲ δὲν ἀγάπησεν ἄνθρωπος.

Ζουάνα.—Κι' ὅσο δὲν ἀγάπησες μήτε κ' ἐκείνη ποῦ περνοῦσες τίς νύχτες σου καὶ τίς ἡμέρες σου κοντά της.

Λέαντρος.—Δὲν ὑπάρχει καμμιά ποῦ νὰ γνώρισε τὴν ἀγάπη μου.

Ζουάνα.—Στὴν ὥρα τοῦ θανάτου κι' ὁ μεγαλύτερος ψεύτης δὲν τολμάει νὰ εἰπῆ ψέμμα.

Λέαντρος.—Σ' ὀρκίζομαι, Ζουάνα, στὸ θεό, σ' ὀρκίζομαι στὴ ζωὴ ποῦ μοῦ φεύγει σιγά-σιγά πῶς σοῦ λέω μόνο τὴν ἀλήθεια.

Ζουάνα.—(Μὲ κάποιο κίνημα ταραχῆς) Ἡ νιότη μου δὲν τὴ γνώρισε τὴν ἀλήθεια αὐτὴ.

Λέαντρος.—Ἀκουσέ με, Ζουάνα. Ἐλα κοντά μου. Δός μου μὲ τὴν πνοή σου δύναμη νὰ σοῦ εἰπῶ τὴ δύναμη τῆς ἀγάπης μου. Σ' ὀρκίζομαι στὴ ζωὴ, ποῦ μοῦ φεύγει σιγά-σιγά, πῶς ποτὲ καμμιά γυναῖκα δὲ στολίστηκε μὲ τοὺς θησαυροὺς τῆς καρδιάς μου. Καμμιά ποτὲ γυναῖκα δὲν γέμισε τὴν ὕπαρξή μου ὅσο ἐσύ... Δὲ σὲ περιφρονοῦσα Ζουάνα, καὶ δὲν πέρασε στιγμή μέσα στὰ τρελλὰ χαροκόπια μας ποῦ νὰ μὴ φωνάζω σ' ὅλες ἐκεῖνες τίς ξένες γιὰ μένα γυναῖκες, ὅτι καμμιά δὲ μπορεῖ νὰ μετρηθῇ μ' ἐσένα στὰ κάλλη. Δὲν πέρασε στιγμή, ποῦ νὰ μὴ λέω στὴν κάθε μιὰ ποῦ ἤθελε νὰ μολέψῃ μὲ τὸ φίλημά της τὰ χεῖλῃ μου, πῶς τὰ χεῖλῃ μου εἶναι σφραγισμένα μὲ τὴ γλύκα τοῦ δικοῦ σου φιλιού.

Δέν πέρασε στιγμή, π ὡ μέσα σὲ κάθε τρέλλα τῆς ζωῆς νὰ μὴ βρῖσκειται πάντα ἐμπρὸς στὰ μάτια μου ἢ μορφή σου.

Ζουάνα.—Μὰ τότε γιατί ὅλη αὐτὴ ἢ περιφρόνησή σου στὴ νιότη μου!

Λέαντρος.—Δὲ σὲ περιφρονοῦσα. Ἦμουν ἕνας τρελλὸς ἐρωτευμένος, κι' ἕνας ἀνόητος κυνηγητῆς τῆς μελλούμενης χαρᾶς. Κ' ἤθελα νὰ γνωρίσω ὅλες τὶς ἀηδίες τῆς ζωῆς τῆς παραλυμένης γιὰ νάρθω ὕστερα νὰ χαρῶ γιὰ πάντα κοντὰ σου τὴ γλύκα τῆς ἀγάπης σου καὶ νὰ γνωρίσης τὴν αἰωνιότητα τῆς ἀγάπης μου...Μονάχα ἐσὺ γέμιζες τὴν ὑπαρξή μου...

Ζουάνα.—(Ἐνῶ βγάζει ἀπὸ τὴν τσέπη τῆς τὸ μπουκαλάκι) Μὰ γιατί νὰ μὴ μοι πῆς ποτὲ αὐτὰ τὰ λόγια;

Λέαντρος.—Ἦμουν ἕνας παρόξενος ἐρωτευμένος. Καὶ σὲ κάθε μιὰ γυναῖκα. πού ζητοῦσε νὰ μὲ σύρῃ κοντὰ τῆς, περήφανος τῆς ξεφωνοῦσα τὸνομά σου. Κι' ἦταν ἡ μεγάλη χαρὰ μου νὰ τὶς βλέπω θυμωμένες γιὰ τὴν περιφρόνησή μου. Καὶ δὲν ὑπάρχει βαρῶνος καὶ δὲν ὑπάρχει ἱππότης, πού νὰ μὴν ἄκουσε τὴν ἄπειρη λατρεία μου πρὸς ἐσένα...Καὶ σ' ὅλους ξεφωνοῦσα τὴν ὠμορφιά σου καὶ τὴν ἀρετὴ σου...Ἦσουν ἢ μισημένη ἀπὸ τὶς γυναῖκες καὶ ἢ θαυμαστὴ γιὰ τοὺς ἄντρες.Καὶ κανένας ἄρχοντας δὲν τόλμησε νὰ σηκώσῃ τὰ μάτια του πρὸς ἐσένα...(Ἡ Ζουάνα σιγοπίνει τὸ ὑγρὸ τοῦ μπουκαλιῦ) Νά...τώρα πού νιώθω τὸ θάνατο νὰ παγῶνῃ περισσότερο τὰ μέλη μου σοὺ ἐξομολογήθηκα τὸ ἐγκλημά μου: Ζουάνα! Καὶ σήμερα ἀκόμη μιὰ γυναῖκα θέλησε νὰ κερδίσῃ τὸν ἐρωτὰ μου. Κι' ἔβαλα τ' αὐτιά τῆς κοντὰ στὴν καρδιά μου γιὰ ν' ἀκούσῃ τοὺς χτύπους τῆς γιὰ σένα. Καὶ τὴν

εἶδα νὰ στηρίζῃ χλωμὴ τὸ κεφάλι τῆς ἐπάνω στὸ στήθος μου· χλωμὴ ἀπὸ ἀπελπισία καὶ ζήλεια.

Ζουάνα.—(Μὲ ἀνατίναγμα καὶ μικρὸ γέλιο) Καὶ θὰ εἶδε κι' αὐτὴ ἀπόψε τὴ δική σου χλωμάδα.

Λέαντρος.—(Μὲ ἀδυνατώτερη φωνή) Ζουάνα! ὅταν ἐνίωσα τὸ θάνατο νὰ μπαίνη ἐντός μου ὁ στοχασμὸς μου ἔτρεξε μονάχα πρὸς ἐσένα Ἡθελα νὰ πεθάνω ἐδῶ κοντὰ σου, ἐμπρὸς στὰ πόδια σου καὶ νὰ σοὺ τραγουδήσῃ τὸ ξεψύχημά μου τὴ δόξα τῆς ἀγάπης μου... Κοντὰ σου νὰ ξεχάσω τὴν ἀδικία πού ἔκαμα πρὸς τὸν ἑαυτὸ μου καὶ πρὸς τὴ νιότη σου. Ἦτανε μεγάλο τὸ ἐγκλημά μου. Δὲ φανταζόμουνα πὼς θὰ τὸ πλήρωνα τόσο γλήγορα. Ἡ ἀσυλόγιστη νιότη μου ζήτησε νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴ δύναμη τῆς ἀγάπης, πνίγοντας πρόσκαιρα τὸ ξέσπασμά τῆς... Ζουάνα! Ἡ ζωὴ μου φεύγει...Κοίταξέ με! Ἡ ῥίξη μέσα μου ἢ ματιὰ σου ὅλη τὴν ὁμορφιά τῆς ἀγάπης σου...Ἡ μοῦ ψιθυρίσῃ τὸ θλιβερό σου στέναγμα, πὼς πίστεψες τὰ λόγια μου (Ἡ Ζουάνα πίνει ἀπότομα ὅλο τὸ ὑγρὸ τοῦ μπουκαλιῦ) Μὰ τί εἶναι αὐτὸ πού πίνεις;

Ζουάνα.—(Πίνει τὸ κεφάλι του. Τὸ ἀνασηκώνει καὶ φέρνει τὸ στόμα του κοντὰ στὸ δικό της) Εἶναι τὸ ἄλλο μισὸ ἀπὸ τὸ φαρμάκι, πού ἔριξα προλίγο στὸ κρασί σου...Ἡ τιμωρία τῆς ζήλειας μου!...Τῆς ἀγάπης μου ἢ βεβαίωση!

Λέαντρος.—(Μὲ σπασμὸ) Ὁ!...ὁ θάνατος ἀπὸ τὸ χέρι σου! Ποιὰ εὐτυχία.

Ζουάνα.—(Μὲ πάθος) Πεθαίνω μαζί σου. Δὲν ἀγαποῦσα τὴ ζωὴ. Ἀγαποῦσα τὴν ἀγάπη σου.....

ΑΥΛΑΙΑ

ΗΛΙΑΣ ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗΣ

ΛΥΤΡΩΜΟΙ ΤΟΥ 1936

Πορὰ στὸ μέγα ρέμα, ὦ! νάβρω —χέρια!—
Νὰ στήσω τὰ θεμέλια μου γερά—
Δουλέφτε, σκάφτε ὅπουνε πλέρια
Τὰ γόνιμα τὰ ἐδάφη καὶ νερά·
Γοῦρρο καρπὸ κ' ἢ γῆς ν' ἀναβλαστήσει.

Πεθαίνοντας καθ' ὥρα δὲ λογιέται
Τὸ κρίμα τῶν Τυράνων, μὰ κρεμνᾶ
Τὴ σπάθα πάνωθῃ μας δὲ μετριέται
Ἡ δύναμη πού ρίχτει καὶ γκρεμνᾶ
Τοὺς ἄθλιους πύργους ἄθλιοι πῶχουν στήσει.

Κ. ΜΑΝΙΑΤΗΣ

ΘΕΑΤΡΙΚΗ

ΘΑΝΟΥ ΚΩΤΣΟΠΟΥΛΟΥ : ΞΗΜΕΡΩΜΑ [Φαντασία]

[Ἐνα τοπίο ὁποιοδήποτε. Βγαίνουν ἀπὸ τὶς ἄκρες ἢ τὶς κοιλίες πρόσωπα ὁσαδήποτε. Ἀκούγονται ὁμιλίες πολλῶν ἀνθρώπων ἢ καὶ λίγων. Μόνο μιὰ φωνὴ ἀρκεῖ νὰ ξεχωρίσῃ στὸ τρισκόταδο τῆς σκηνῆς].

Ἡ Φωνή.—Ἐ, ἀδέρφια! Σήμερα δὲν ἔχει δρόμο. Ἀπὸ ποῦ τραβᾶνε;

[Δυὸ-τρεῖς φωνές τοῦ ἀποκρίνονται δισταχτικά:
Ἀπὸ δῶ! Ἀπὸ τὴν ἀνηφορία! Μὴν πᾶς ζερβά! Ἐχει λακκοῦβες γιὰ τὸ Θεό!]

Ἡ Φωνή (πὺ ἀλόκοτη καὶ πὺ στερεῖ) Ζητάω δρόμο στεγνὸ, ἴσιο, στενοτόπι ἢ ἀνηφορία, ὅ,τι κι' ἂν εἶναι· μακάρι ὡς τὸ γόνυ στὴ λάσπη νὰ βουτηχτῶ. Ἐπὶ τέλους, ἕνα δρόμο ζητῶ.

Μιὰ μητέρα (προβαίνει κρατώντας ἕνα μισιάρικο ἀπ' τὸ χέρι). Ἐσὺ θὰ γίνῃς στρατηγός· ἐγὼ στὸ λέω.

Ὁ Δάσκαλος (πὺ τὴν παρακολουθεῖ στ' αὐτὴν) Λέγε τὴν ἀλήθεια στὸ παιδί· μὴν τὸ καλοπιάνεις...

Ἡ μητέρα (στὸ Δάσκαλο) Δὲν τὸ βλέπεις ἄνθρωπῆ μου; κλαίει τὸ μισιάρικο...

[Ὁ Δάσκαλος δὲ λέει τίποτα· μόνο κατεβάζει τὸ κεφάλι σὰ νὰ λέει: «Ντροπή»!]

Ἡ Φωνή.—Λοιπὸν θὰ μοῦ πείτε; Νυχτώθηκα μέσα σὲ τοῦτο τὸ δάσος· πανούκλα νὰ σᾶς θερίσει!..

Ἐνας περαστικός.—Μὴν καταριέσαι!

Ὁ σύζυγος (καθὼς ἀκολουθεῖ τὴ σκιά τῆς γυναίκας του) Τί τὰ θέλεις αὐτά; Μοῦ εἶπες ψέμματα!

Ἡ γυναίκα.—Τώρα πιά ἔχει γίνε. Δὲ μένει παρὰ νὰ μὲ συγχωρήσεις...

Ὁ σύζυγος.—(κρατώντας τὸ κεφάλι του, σ' ἀπελπισία) Πόσες φορές! Πόσες φορές!..

Ἡ φωνή.—Εἶδατε τί πῆγατε νὰ μοῦ κάνετε; Νὰ μὲ ρίξετε μέσα σ' ἕνα βάλτο. Ἴδου τί εἶναι ὁ γάμος.

Οἱ φωνές.—(τριγύρω του) Μᾶς ζήτησες ἕνα δρόμο. Ἀπὸ δῶ δὲν πᾶς καλά, αὐτὸ τὸ ξέραμε... Μὰ τί εἶδους νυχτεπε-

πατητῆς εἶσαι σύ ;...

Ἐνας ἀνθρακωρύχος. Στὸ στέκι βρέ· στὸ στέκι σας! Βάρδα φουρνέλο! Ἀντώνη, Σταμάτη Γρηγόρη, μεθύστακα βρέ...ἄλλάργα!... (Φεύγει σὰ μανιασμένος).

Ἐνας ἀστυνόμος. Τί ἔχει καὶ τρέχει αὐτός; Κάτι θὰ σοῦφρωσε! Ἐ! χωροφύλακες! Ἄντρες! Ἀπὸ δῶ, ἀπὸ δῶ ἔφυγε!...

(Ἡ φασαρία σταμάτησε· τώρα γίνεται σιγὴ).

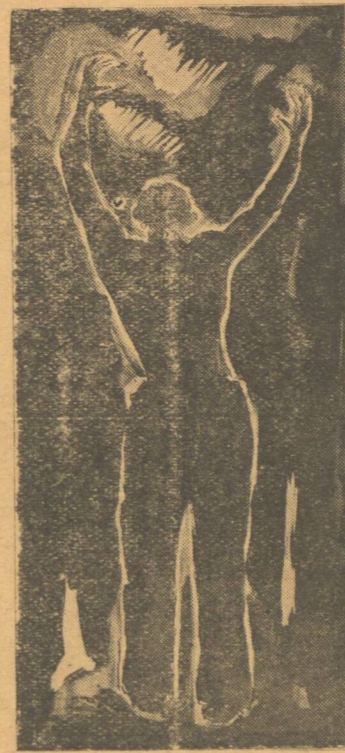
Ἡ φωνή. Ὁ,τι καὶ νὰ μοῦ πῆτε εἰσαστε βατράχια! Πηδεῖχτε μέσ' στὴ γούρνα σας νὰ τσαλαβουτεῖστε. Ποῖς ἀπὸ σᾶς ἔκανε τὸ σοφὸ! Ἐμπρός, δείχτε μου ἕνα δρόμο· καὶ γρήγορα!

Ὁ ἐρωτευμένος. Σὲ μιὰ στιγμή...σὲ μιὰ στιγμή...ἀγάπη μου... ὅλα θὰ τελειώσουν... θὰ βροῦμε ἴσως τὴν εὐτυχία... τὴν αἰωνιότητα...

Ἐκείνη. Γρήγορα!...Γρήγορα!...Δὲν ἀντέχω!... Ὁχι! Ὁχι! νὰ μὴν τὸ δῶ, τὸ χέρι τ' ὄπλιμένο...

(Ἐνας βουβὸς κρότος· κι' ὕστερα τίποτα).

Ἐνας περαστικός. (τραγουδάει)
Ὁ ἔρωτας ἔχει καὶ μούσες
κι' ἢ ζῆση τραμουντάνες...

Ὁ μεθυσμένος.— Ὅρσε!... Εἶπαμε νὰ μ' ἀφίσεις ἐλεύθερο... Ὁχι νὰ μὲ κυνηγᾶς... Δὲν ἔχω ἀνάγκη ἀπὸ τίποτα· εἶμαι βασιλιάς! Εἶμαι σάτραπης!...

[Μπαίνει ἢ ἀκολουθία τοῦ Βασιλιά].

Ἐνας ἀδελικός.—Μήπως εἶδατε τὸ Μεγαλειότατο; Πέρασε ἀπ' αὐτὸ τὸ δάσος... Μᾶς εἶπε νὰ τὸν περιμένουμε...Γιὰ τὸ Θεό! Πέστε μας ποῦ θὰ τὸν βροῦμε! Θὰ μᾶς σκοτώσει ἂν δέντὸν βροῦμε...

Ἡ φωνή.—Ἐνος ἀνθρώπος ζητᾶει ἕνα δρόμο κι' αὐτοὶ ζητᾶνε ἕνα βασιλιά... Δόστε του ἕνα βασιλιά νὰ ἡσυχάσει...

[Ὁ Ἀδελικός χάνεται μὲ κλάματα. Ἐρχονται κι' ἄλλοι ἀνθρώποι κρατώντας δάδες].

Ἡ φωνή.— Γλυκεῖα ὄπτασία.

Φως του κόσμου έλα, δείξε μου έναν δρόμο έσύ...
[Οί άνθρωποι με τις δάδες στέκονται κι' αρχίζουσαν να σκάβουν τή γή. Φαίνονται να ζητάνε κάποιον θησαυρό].

Θ' Αρχηγός. "Ε, ζωντόβολα! Πρίν αρχείτε να σκάβετε, ψάξτε όν είναι έρμος τός δάσος. Τά μάτια είν' επικίνδυνα σαν άγναντεύουν θησαυρούς...Μήν ξεφωνίσετε ποτέ τός μυστικό σας...

Η φωνή. Τώρα έγώ έτσι κι' έτσι είμαι χαμένος...Ούτε να φύγω μπορώ, ούτε να μέ δω... Μήπως ανοίγουν τός λάκκο μου; Πρέπει λοιπόν να πεθάνω για να σωθώ; Μήπως είναι τός ύποχθόνιος κράτος ό δρόμος μου!... "Ε, σείς καλοί μου συμβουλάτορες. . . Είν' αυτό πού λέω; "Όλοι χαθήκατε, όλοι μ' αφήσατε; "Α, νοιώθω είμαι γέρος, πολύ γέρος...κι' έχω μόνο άνοησίες στη ράχη μου. Δέ γίνεται ένας άνθρωπος άπ' τή μέση του δρόμου... Πρέπει ν' αρχίσει άπ' τή βάση, άπ' τόν πηλό... Για να ιδώ τί γίνεται κεί πέρα; Θεέ μου! Αυτοί σκοτώνονται! Βάφηκαν μ' αίμα όλα... "Α, να και τός φεγγάρι... "Έχει κηλίδες μαύρες... "Όχι, είναι αίμα πού στάλαξ' από τούς θησαυρούς... "Ελεύτεροι! "Ελεύτεροι!..

[“Ενας ίσκιος, ό ίσκιος τής φωνής τρέχει κοντά στους θησαυρούς να τούς άγγίξει].

Ενας μισοπεθαμένος. Μή! Μή! Για τ' όνομα του Θεού! Εΐταν δικόι μου, είναι δικόι μου, θά μείνουν δικόι μου...για πάντα, για πάντα.. (Πεθαίνει).

Η φωνή. (καθώς τραβάει πίσω τόν ίσκιο της μέσ' σε τρόμο) Ούρανοι! Και σβυστήκαν οι δάδες! Και χαθήκανε όλοι! Και μ' αφήσαν μονάχο! Νά...ό δρόμος μου! Η μοναξιά... ή μοναξιά...Κανέννας άνθρωπος τριγύρω...κανέννας άνθρωπος δικός...Δέ γνιάζονται, τός ξέρω...Εΐμαι μόνος...όλομόναχος...ώϊμένα! . . . (Σιγή. "Ο άνθρωπος σηκώνεται από χάμω) Νά, οι θησαυροί μέσα στα έγκατα τής γής!...Πόσο φονικό αίμα για να βγούν στην έξουσία του Αρχηγού...Ποῦναι ό Αρχηγός; Θεέ μου! Σκοτωμένος!... "Όχι! Δέν είναι οι θησαυροί πού δίνουνε τός θάνατο μά ή άβόθητη ζωή... Τώρα ξέρω!...Τώρα βρήκα! Θάνατός μας είν' ή μοναξιά...Θεέ μου! Πόσο κρυό νοιώθω τώρα!...Βοήθεια! Βοήθεια!...Χριστιανοί!...

[“Ο ίσκιος όρμά μά πέφτει σαν ένα κορμί ξυλιασμένο. Σιγά-σιγά ξεμερώνει... Δυό πικραστοί άνθρωποι, ξυλοκόποι φαίνεται, περνούν άπ' αυτό τόν τόπο και βλέπουν τόν ξυλιασμένο].

“Ο Α' ξυλοκόπος. "Ενας πεινασμένος!... "Ενας άστεγος!... Ποιός ξέρει! Δές, σχεδόν έχει ξυλιάσει...

“Ο Β' ξυλοκόπος. Νά, δός του άπ' αυτό...λίγο ροῦμι...κάποτε βρίσκεται άπάνω μου...

[Οι δυό ξυλοκόποι ποτίζουν τόν ξυλιασμένο άνθρωπο. "Εκείνος συνέρχεται και τούς κυττά].

Η φωνή. Τί είστε σείς;

Οι δυό ξυλοκόποι. Φίλοι!...

[“Ο ίσκιος ύψώνει τά μάτια του πρὸς αυτούς σά να τούς λέει «ευχαριστώ»].

ΘΑΝΟΣ ΚΩΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΕΣ

“Ο Ταρξές Μπούλμπα του Γκόγκολ.

Πρόκειται σε λίγο να ιδούμε ζωντανέμένο στην δθόνη τός λαϊκό ήρωα πού έδημιούργησε ή φαντασία του μεγάλου Ρώσου μυθιστοριογράφου Νικολάου Γκόγκολ. Με τήν ευκαιρία αυτή ένα παρυσινό περιοδικό διηρωτήθη εαν ό μυθικός αυτός αρχηγός των Κοζάκων ύπήρξε στην πραγματικότητα. Και άπαντά ως εξής: «Τίποτα δέν είναι άσφαλές στο σημείο αυτό. "Αλλ' είναι βέβαιο πώς ό Γκόγκολ ένεπνεύσθη, για να ζωντανέψη τός εξαιρετικό αυτό πρόσωπο, άπό άθθεντικά δοκουμένα. Με λίγα λόγια. ή ιστορία του Ταρξές είνε ή ιστορία ενός πατέρα πού προδόθηκε άπ' τός παιδί του.

“Ο έφευρέτης του κινηματογράφου.

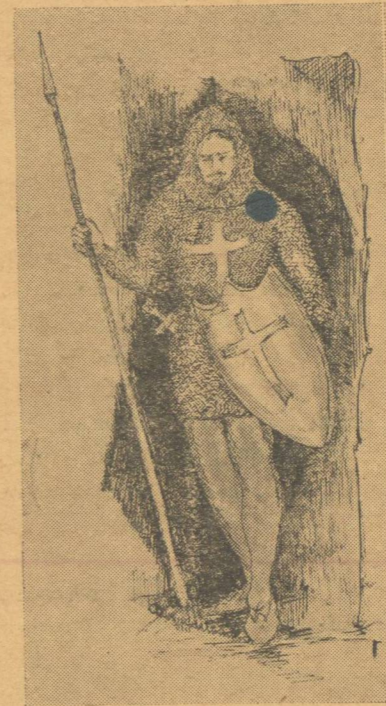
Γύρω από τήν έφεύρεση του κινηματογράφου γράφει τός γαλλικό κινηματογραφικό περιοδικό «Bordeaux Cine», έγιναν πολυάριθμοι άγώνες. Κάθε έθνος —ή σχεδόν— διακηρύττει ότι ένα από τά τέκνα του απέκάλυψε στον κόσμο τήν κινούμενη προβολή. Οι "Αμερικανοί διεκδικούν τήν έφεύρεση υιέρου του "Εδισσων. Οι "Αγγλοι διακηρύσσουν ότι όλη ή δόξα ανήκει στον Friese Green (ό όποιος άλλως τε δέν έπέτυχε καμμιά προβολή). Οι Γερμανοί διαφημίζουν τόν τίτλο υπέρ του συμπατριώτου των Auschutz. Στη Γαλλία, ακόμη καλλίτερα, έχουν πολλούς έφευρέτες πού ανταγωνίζονται.

Μικροί κωμικοί
Λωρεό

ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΥΝΤΟΥΡΗ: — ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΟΙ

[Περιπέτεια σε μιὰ εικόνα]

[Κάποια νύχτα του 1189, στο στρατόπεδο των σταυροφόρων στα βάθη τής Κιλικίας. Πολλά κονάκια είναι τοποθετημένα δεξιά και άριστερά τής σ-ηνής. Με τός άνοιγμα τής αυλαίας κανέννας άνθρωπος δέν φαίνεται σε κείνη τή μεριά, μόνον εκεί στο βάθος πού φαίνονται κάτι φωτιές ακούγονται κάποιον πού τραγουδούν τραγούδια θρησκευτικά και πολεμικά άντάμα. Σε λίγο από κάποια πλευρά τής σκηνής έρχονται δυό ίππότες σταυροφόροι]

α'. ίππότης.— (ένω ζώνει τός σπαθί του) Τρία μερόνυχτα βροντοκτυπιέμαι επάνω στο άλογό μου, τόσο πού στα στερνά θάρρεψα πώς θα μοιάσω με τούς παληούς Θεσσαλούς. . . Και τός χειρότερο άπ' όλα θάταν πού θα με φωνάζανε Κένταυρο όλοι εκείνοι πού τούς άρέ-

σει να δίνουν διάφορα άστεία όνόματα στους φουκαράδες. . . "Έχει λυγίσει τός κορμί μου από τήν κούραση και όμως ό ύπνος εξακολουθεί να μέ υποδέχεται σαν ξενοδόχος άπλήρωτος! ("Επακολουθεί μικρά παύσεις. "Ο πρώτος πηγαινοέρχεται κτυπώντας τή γή νευρικά με τός σπαθί του. Τέλος γυρίζοντας πρὸς τόν δεύτερο). "Όταν δέν πιστεύεις σε κείνο πού κάνεις, χιλιάδες φύλακες δέν είναι άρκετοί να σε κάνουν να νοιώσης λίγη σιγουράδα. Πρέπει να είσαι διαρκώς ξύπνιος και στις επάλλξεις ό ίδιος ό,τι καταφέρεις στην κρίσιμη τήν ώρα. . . [χαϊδεύοντας τός σπαθί του] "Ε, σύ, φίλε. . . έχε τός νοῦ σου. . . φύλαγε καλά τόν άφέντη σου.

β'. ίππότης.— Κακός υπηρέτης! Στην πρωινή συμπλοκή δέν σουδειχνε και μεγάλη ύποταγή. . . Λίγο έλειψε να σε ξεγράψει στα εύκολα τός γιαταγάκι κάποιου τιποτένιου Σελτσούκου. . . Τέτοιες συμπλοκές κι' ακόμα μεγαλύτερες θάχουμε κάθε μέρα. . . Πατοῦμε σε ξένο χωράφι!..

α'. ίππότης.—[με πικρία]. Τός ξέρω. "Εχθοί άπ'

όλες τις μεριές κι' ή θάλασσα μακριά. . .

β'. ίππότης.— Μακριά! . . . [ή λέξεις αυτή κάνει και στο δεύτερο αίσθηση μά προσπαθεί να τός κρύψει με κάποιο άφρεμένο γέλιο] Μά δέν υπάρχει πιά θάλασσα. . . (προσπαθώντας να δώση θάρρος στον πρώτο). "Η γής όλη, σε μας τούς άποφασισμένους, ίππότη μου, πρέπει να ναι τόσο, όσο εκείνη πού τώρα πατοῦμε. . . Κράτησε, λοιπόν, καλά τός σπαθί σου και στηλώσου επάνω στην γή, όσου να καταφέρεις τός δεύτερο σου βήμα.

α'. ίππότης.— [ένω κάποιος άναστεναγμός φουσκώνει τός στήθος του] Τός δεύτερο βήμα! Μά θάρθει και τός τρί-

το και τός τέταρτο και τός πέμπτο και ένα σωρό άλλα τέτοια περπατήματα πρὸς τός άγνωστο... Ουμᾶμαι ακόμα τις ζητωκραυγές του φανατισμένου πλήθους στις κεντρικές πλατείες και στα στενά σοκάκια τής πατρίδας. Παντοῦ όθε περνούσαν σταυροφόροι!.. "Ενας πελώριος σταυρός επήγαινε μπροστά και πίσω του μιὰ κοιτωδία από όπλισμένους Χριστιανούς. . . "Ωμορφη συνοδεία και σκοπός πιό νόστιμος... Πηγαίνανε να λευτερώσουν τούς άγιους τόπους από τός Βαρβαρικό ποδάρι... "Ετσι τουλάχιστον λέγαμε, μά ό καθέννας μας χωριστά από τούς άλλους κρυφολογάριαζε πώς εΐταν ό μόνος πού δέν τός πίστευε... Τυχοδιώκτες!.

β'. ίππότης.— (πειραγμένος). Πολυλογᾶ... (πιό άπότομα στον Α' ίππότη, μά καθαρά φαίνεται πώς θέλει να ανιδοράσει στον ίδιο τόν εαυτό του, πού λιγοψυχάει μπροστά στην αλήθεια). . . Θάπρεπε τώρα να παίξουμε σπαθιές και όχι για τός τίποτα, ίππότη... ("Αλλάζοντας σκέψη) Δέν θέλω πιά να μέ νομίζεις για

φίλο σου... Καλλίτερα θάκανες και να μην μου ξανακουβεντιάσεις... (κάνει να φύγει μα ο πρώτος τον συγκρατεί από τον ώμο).

α' ιππότης.— (άπαλά και ήρεμα) Φίλε... (δ β' ιππότης γυρίζει προς τον α') Μου φώναξες λόγια σκληρά δίχως να μου πεις και το λόγο που με κατηγορείς... Σωστό δεν είναι ιππότη...

β' ιππότης.— (έξακολουθεί άπότομα) Δεν θέλω να μου μιλάς πιά... (Προσπαθώντας να βρει κάποια πρόχειρη δικαιολογία) Πές πώς είμαι ένας τρελλός, σαν δεν έχεις άλλη εξήγηση να δώσεις... Λίγο με νοιάζει... Ναι, μην παραξενεύεσαι... Έσύ δεν μπορείς να νοιώσεις έμένα κι' ούτε άλλον κανένα απ' αυτούς τοός φονιάδες που έχουν κεντημένο στο στήθος τους ένα σταυρό που γελούν και κλαίνε άντάμα. Περπατάς άθελά σου δίπλα μας. Είσαι νέος άκόμα και σου είναι βολετό να ξαναρχίσεις μια καινούργια ζωή στην πατρίδα [ξαναπέρνει το άπότομο ύφος] Έγώ είμαι ένας στρατιώτης.

α' ιππότης.— (ένω του δίνει το χέρι σε τόνό φιλικό) Φίλε...

β' ιππότης.— [ντροπιασμένος] Μα δεν με καταλαβαίνεις λοιπόν; Σε μισώ. Μισώ όλους εσάς τους νεαρούς που όταν βρεθήτε μπροστά στην άλήθεια νομίζετε πως κάνετε κάποια ανακάλυψη και το φωνάζετε για να τ' ακούσουν κι' άλλοι... Κι' ύστερα μιλάτε διαρκώς για άγνους σκοπούς. Σχηματίζετε δλοι σας στη στιγμή κάποια πίστη, που σας άρέσει και την πίστη των άλλων, που τους έχει δέσει με τη ζωή, ζητάτε να την σκοτώσετε και να τους αφήσετε σαν τους ζητιάνους έρημους στους δρόμους.

α' ιππότης.— (μετανοιωμένος) Δεν το φαντάσθηκα ποτέ μου... Θέλω να με συγχωρέσεις.

β' ιππότης.— "Ω! ποιός είναι άξιος να καταδικάζει τους άλλους... [Με κάποια προσπάθεια να απομακρυνθεί απ' αυτές τις σκέψεις]. Θα πάμε κάτω στην Παλαιστίνη... Είναι ένας πλούσιος τόπος... Χρυσάφι και πολύτιμα λιθάρια... Έμπόρευμα από την Περσία και από τις πιο μακρινές χώρες της άνατολής!.. Άράδα τα καραβάνια διασχίζουν την έρημο πλούσια φορτωμένα... και... γυναίκες... ωμορφες... [προσπαθώντας να δείξει τον εαυτό του όσο πιο τιποτένιο μπορεί]. Ν' άρπάξεις ό,τι πιο πολύ σου άρέσει... να το μυστικό.

[Στα λόγια αυτά ακούγονται κάτι γρήγορα βήματα που πλησιάζουν. Τρεις σκιές ξεχωρίζουν μέσο στο σκοτάδι].

α' ιππότης.— [σιγά] Είναι ο αυτοκράτωρ...

ΣΚΗΝΗ Β'

[Οι δυο ιππότες. Ο αυτοκράτωρ Φρειδερίκος με την άκολουθία του πλησιάζει].

Φρειδερίκος.— [σε κάποιο άκόλουθο]. Δεν έβγαλε από το στόμα της μιλιάρη;

Άκόλουθος.— Ξεψύχησε δίχως να προφέρει μια λέξη, μεγαλειότητα...

Φρειδερίκος.— Δεν θα κάνατε καλά τη δουλειά σας... Θαπρεπε να ένεργήσετε με μέθοδο. Αυτή ή αίχμάλωτος ήταν ή μοναδική εύκαιρία για να μάθουμε κάτι για τον έχθρό μας.

Άκόλουθος.— Μεταχειρισθήκαμε όλα τα βασανιστήρια, μεγαλειότητα, για να την κάνουμε να μιλήσει. Όμως αυτή ή κόρη είχε ένα διαβολεμένο πείσμα. Δεν είπε λέξη ώσπου ξεψύχησε.

Φρειδερίκος.— (με κάποιο πείσμα) Ένα τόσο δά πλασματάκι... Μ' άς είναι δεν πρέπει να σταθούμε στον δισταγμό... Είναι άνάγκη πριν μας βρει ή μέρα να μάθουμε ποδ άκριβώς μας παραμονεύουν οι άντίπαλοί μας και τί δυνάμεις διαθέτουν. Γι' αυτή τη δουλειά, νομίζω, θαπρεπε να πάει με τη θέλησή του κάποιος ιππότης. Αυτή ή άποστολή είναι πολύ επικίνδυνη. Πρέπει να πλησιάσει τόσο κοντά στο στρατόπεδο του έχθρου, που ίσως να τον ανακαλύψουν... (Ο β' ιππότης που στεκότανε παράμερα με τον α' ιππότη. Προχωρεί προς το μέρος του αυτοκράτορος. Ο αυτοκράτωρ και ή συνοδεία του γυρίζουν προς αυτόν.) Ιππότα!..

β' ιππότης.— (άποφασισμένος) Θα μπορέσω να πάω έγώ... Η πληροφορία που έχετε άνάγκη... είμαι σε θέση να σας την φέρω.

(Ο Αυτοκράτωρ φαίνεται πως έτοιμάζεται να υποδείξει εις τον ιππότην τους κινδύνους που πρόκειται να άντιμετωπίσει, άλλ' ό ιππότης τον προλαμβάνει). Άν μέχρι την αύγή δεν έπιστρέψω μπορείτε τότε να στείλετε και κάποιον άλλον για την ίδια δουλειά... Ο κάθε κίνδυνος μου είναι γνωστός...

Φρειδερίκος.— (ευχαριστημένος) Ιππότα βασιζομαι στο λόγο σας. Θα ένεργήσετε δια το

μεγαλείον και την δόξαν του κυρίου ήμών Ήσου Χριστού... Ο Θεός άς σε προφυλάξει... (δ αυτοκράτωρ δίδει εις τον ιππότη και φιλεί κάποιον σταυρό που κρέμεται στο στήθος του. Ο α' ιππότης παρακολουθεί όλη τη σκηνή δίχως να κάνει την παραμικρή κίνηση. Ο αυτοκράτωρ φεύγει με τη συνοδεία του. Ο β' ιππότης κάνει και αυτός για να φύγει μα ξάφνου σαν να άποφάσισε κάτι επιστρέφει προς τον α' ιππότη και ένω του δίδει το χέρι του λέγει με ήρεμη και σιγαλή φωνή).

β' ιππότης.— Δεν θαπρεπε να χωρίσουμε θυωμένοι...

α' ιππότης.— (ευχαριστημένος) Θυωμένος; Το φαντάσθηκες έσύ ποτέ;

β' ιππότης.— Ναι, είμαι λιγάκι άπότομος μα το έπάγγελμά μου... Είκοσι χρόνια μισθοφόρος στις διάφορες αϋλές. Άνάμεσα σε έγκλήματα κάθε λογής... Η ψυχή του ανθρώπου πέρνει ό,τι της δείξεις και τα νεύρα μας δεν είναι γινομένα από άτσάλι...

α' ιππότης.— (ένω τον χαϊδεύει στον ώμο) Είσαι ένα παιδί... ένα μεγάλο παιδί...

β' ιππότης.— (προσπαθώντας να γελάσει) Όχι δά τόσες καλωσύνες!.. Η άλήθεια όμως είναι πως αν μπορούσα να διαλέξω κάτι στη ζωή μου θα προτιμούσα να ξαναπήγαινα σχολείο όμως άς πιστέψουμε στη δευτέρα παρουσία

ή όπως λέει ο Πυθαγόρας στην μετεμψύχωση! Και τώρα... καληνύχτα (μετανοιώνει) Άλλά κάτι σου όφείλω...

α' ιππότης.— Έμένα:

β' ιππότης.— Ναι, Δεν πίστεψα ποτέ μου σ' αυτήν έκστρατεία. Ζητούσα μόνο να ξεγελάσω τον έαυτό μου. Όταν κανενός χαλάσουν τα ύποδήματα και τάχει μονοφόρι, αν δεν είναι άξιος να περπατάει με γυμνά πόδια, τα μπαλώνει τα παλιοπάπουτσα, και χίλιες φορές. Και μένα μ' άρεσε να ζήσω άκόμα... Τώρα πάλι αν θές να με ρωτήσεις για τους άγιους τόπους που ίσως βαραίνει το βάρβαρο ποδάρι, μάθε πως και το δικό μας δεν είναι πιο έλαφρό... Και στο κάτω-κάτω ύστερα από το φόνο της μικρής που έδω και λίγη ώρα ακούσαμε να αναφέρουν οι συνάδελφοι σταυροφόροι, βρίσκω πως οι άγριοι είναι άσφαλώς πιο ήμεροι από τους πολιτισμένους... Και τώρα καλή τύχη... ιππότα...

α' ιππότης.— Καλή τύχη... (δ α' ιππότης χαϊδεύει τον β' στον ώμο, δ β' φεύγει προς το βάθος... προς τα εκεί που ακούονται άκόμα οι σταυροφόροι να τραγουδούν, τραγούδια της πίστης και του πολέμου).

ΑΥΛΑΙΑ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΗΣ

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΕΣ ΕΜΦΑΝΙΣΕΩΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΤΟΥ ΣΑΙΞΠΗΡ

«Οι Δύο Εϋγενείς της Βενετίας» παίχθηκε στα 1591. Δημοσιεύτηκε στα 1623 — «Η κωμωδία των παρεξηγήσεων» παίχθηκε στα 1594. Δημοσιεύτηκε στα 1623 — «Ρωμαίος και Ιουλιέττα» γράφτηκε στα 1591 — παίχθηκε στα 1596 — δημοσιεύτηκε στα 1597. «Ριχάρδος II» γράφτηκε στα 1593. Δημοσιεύτηκε στα 1597. «Ριχάρδος III» γράφτηκε στα 1594. Δημοσιεύτηκε στα 1597. «Ο βασιλεύς Ίωάννης» γράφτηκε στα 1595. Δημοσιεύτηκε στα 1623. — «Ερρίκος IV». Γράφτηκε στα 1596. Δημοσιεύτηκε στα 1598. — «Ερρίκος IV, δεύτερο μέρος» Δημοσιεύτηκε στα 1600. — Τίτος Άνδρόνικος» γράφτηκε στα 1593(;). Παίχθηκε και δημοσιεύτηκε στα 1594, 1600 και 1611. «Ο Έμπορος της Βενετίας». 1596. Δημοσιεύτηκε στα 1598. «Άφροδίτη και Άδωνις». Τυπώθηκε στα 1593. «Τό Όνειρο Θερινής Νυκτός 1595 (;). Δημοσιεύτηκε στα 1600. «Τα Σονέτα». Γράφτηκαν στα 1596. Δημοσιεύτηκαν στα 1609. «Όλα είναι καλά όταν τελειώνουν καλά». Η πρώτη έκδοσις χρονολογείται πιθανώς από τα 1590. «Η Στριγκλα πούγινε άρνάκι». Γρά-

φτηκε μεταξύ 1594 και 1598. «Ερρίκος 6ος» 1591 (;). «Ερρίκος 8ος» 1599. «Οι εϋθυμεις χήρες του Γουίνδσορ». Γράφτηκε στα 1599. Δημοσιεύτηκε στα 1602. «Πολύς θόρυβος για το τίποτε». Γράφτηκε στα 1599. Δημοσιεύτηκε στα 1600. «Όπως αγαπάτε». Γράφτηκε στα 1599. Δημοσιεύτηκε στα 1623. «Η νύχτα των Βασιλέων». Γράφτηκε στα 1601. Δημοσιεύτηκε στα 1623. «Ιούλιος Καίσαρ» 1601. Δημοσιεύτηκε στα 1623. «Άμλέτος» 1601. «Τρωίλος και Κρησιός». 1603 (;). Δημοσιεύτηκε στα 1609. «Οθέλλος». Γράφτηκε πριν από τα 1606. Δημοσιεύτηκε στα 1622. «Μέτρον άντι μέτρου». 1603. «Μάκβεθ» πριν από τα 1607. Δημοσιεύτηκε στα 1623 «Ο Βασιλεύς Λήρ», 1605. Παίχτηκε στα 1606. Δημοσιεύθηκε στα 1608. «Τίμων ό Άθηναίος». 1607. Δημοσιεύθηκε στα 1623. «Περικλής». 1607. Δημοσιεύτηκε στα 1609. «Άντώνιος και Κλεοπάτρα». 1607, 1623 «Κι ριοιανός» 1608. 1623. «Κυμβελίνος» 1609, 1623. «Τό χειμωνιάτικο παραμύθι», 1610, 1623. «Η τρικυμία» 1610, 1623, «Ερρίκος 8ος» 1611, 1623.

ΤΑΠΕΙΝΟΙ ΚΑΙ ΚΑΤΑΦΡΟΝΕΜΕΝΟΙ

Συνέχεια από το προηγούμενο

ΝΑΤΑΣΑ.— (κλαιοντας κρύβει το κεφάλι στον ώμο του) Δεν έχω τίποτα πατέρα... μονάχα... που είμαι λίγο αδιάθετη... αδιάθετη...νά! Γι' αυτό δός μου την ευλογία σου πατέρα.

ΝΙΚΟΛΑΣ.— (κάνοντας στο πρόσωπό της το σημείο του σταυρού) 'Ο Θεός να σ' ευλογεί όπως σ' ευλογώ και 'γώ κορούλα μου, καμάρι μου. Παρακάλεσε το Θεό, αγάπη μου, να φτάση ως αυτόν η προσευχή μου έμένα του άμαρτωλού. (Κοιτάζει ψηλά ένφ τα δάκρυα τρέχουν στα μάγουλά του).

ΑΝΝΑ.—(πυχει πλησιάζει την άγκαλιάζει κι'αυτή) Έχε την ευλογία μου μαζί σου, Νατάσα μου.

ΝΑΤΑΣΑ.—(φιλει γρήγορα και τους δυο και τρέχει στην πόρτα. Ξυγαλέει από κει με πνιγμένη φωνή) Έχετε γεια! (Και φεύγει γρήγορα σά να φεδατα να κοιτάξη πίσω της). (Οι τρεις κοιτάζονται μιá στιγμή)

ΝΙΚΟΛΑΣ.—(άξαφνα) Βά...ια, τρέχα κοντά της. ('Ο Βάνιας άρπάζει τον κούκο του και έρμάει έξω.)

ΡΙΝΤΩ

ΜΕΡΟΣ Α'
ΕΙΚΟΝΑ 3η

"Έχει σουρουπώσει καλά. Στο μώλο του Νέβα Τά πρώτα φώτα που ανάβουν αντίκου καθρεφτίζονται στα νερά. Ένα δυνατό ξεροβόρι ανεμίζει το μαντήλι πουχει ριγμένο γύρω στο λαιμό της ή Ν α τ ά σ α καθώς έρχεται τρεχάτη και λαχανιασμένη από τα δεξιά. Με κόπο την ακολουθάει ο Β ά ν ι α ς "Αμα φτάση στο κέντρο της σκηνής κοιτάζει ανήσυχα γύρω της. Δέ βλέπει αυτό που γυρεύει και ή κούραση τη λυγίζει. Ένας σιδερένιος μπαμπάς από αυτούς που δένουν το σκονι της βόρκας βόσκειται πίσω της. Κάθετα έξαντλημένη.

ΝΑΤΑΣΑ.— Πνίγομαι! Πνίγομαι!

ΒΑΝΙΑΣ.—(σκύβει άπάνω της) Ναταλία Νικολάγιεβνα, Νατάσα, αγαπημένη μου αδερφούλα... έλα...φτάνει πιά... άς γυρίσουμε σπίτι.

ΝΑΤΑΣΑ.—(άρπάζοντάς του τα χέρια) Μά δέ βλέπεις λοιπόν πώς φεύγω για να μην ξαναγυρίσω;

ΒΑΝΙΑΣ.—"Ω;... Νατάα, τί λέει; τρελλάθηκα, το μυαλό μου στριφογυρίζει. Αυτό που λες είναι φοβερό. Είν' αδύνατο!

ΝΑΤΑΣΑ.— (άφνει τα χέρια του και κρύβει το πρόσωπο στις παλάμες άκουμπώντας τους άγκωνες στα γόνατα. Σωπαίνει. Σε λίγο σηκώνει το κεφάλι και τον κυττάζει με μάτια πλημμυρισμένα) Με βρίσκεις πολύ έ-

νοχο Βάνια. Το ξέρω.

ΒΑΝΙΑΣ.—Μά όχι! Δεν μπορώ να το πιστέψω. Τίποτο πρᾶμα δέν μπορεί να γίνη!

ΝΑΤΑΣΑ.—Και όμως γίνεται. Τους άφήνω. Φεύγω. Και δέν ξρω τί θ' απογίνουν. Δεν ξέρω ούτ' έγω τί θ' άπγίνω.

ΒΑΝΙΑΣ.—(ύστερ' από κάποιο δισταγμό) Πηγαίνεις σπίτι του;

ΝΑΤΑΣΑ.—(χαμηλώνοντας το κεφάλι) Ναι! (όχι από ντροπή μά σαν για κάτι μοιραίο κι' αναπόφευκτο).

ΒΑΝΙΑΣ.—(μάθελη παραφορά) Μά είν' αδύνατο, Νατάσα! Το ξέρεις! Είναι παραλογισμός! Τους σκοτώνεις τους δικούς σου και σύ πᾶς στο χαμό! Δεν το καταλαβαίνεις αυτό;

ΝΑΤΑΣΑ.—(Μ' άπελπισία σαν έξιλαστήριο θύμα που βαδίζει την όδδ του μαρτυρίου). Το ξέρω. Δέ μπορώ όμως τίποτα να κάνω. Δεν έχω τη θέληση.

ΒΑΝΙΑΣ.—(τρέμοντας έλος και γέροντας από πάνω της) Νατάσα! Νατάσα!... "Ωχ! δέν μπορώ να το πιστέψω... Γύρισε πίσω αδερφούλα μ ν όσο είν' άκόμ κ αιρός. Σκέψου πώς ο πατέρας σου αν ζή άκόμα ύστερ' άπ' τη συκοφαντία για σένα είναι γιατί σέ νομίζει άθώα, συκοφαντημένη. Τώρα όλες οι κατηγορίες των παλιών ήρώπων βγαίνουν άληθινές. Όλα δικαιώνουν τον πρίγκητα. Τί θ' απογίνει τώρα ο κακόμοιρος ο γέρος; Κι' ή μητέρα σου; Και σύ! Και σύ ή ίδια! Το σκέφτηκες πῦ πᾶς; σέ ποιους πᾶς; Νατάσα... έλα... έλα να γυρίσωμε πίσω...

ΝΑΤΑΣΑ.—(ένα κουβάρι άπάνω στα γόνατά της. κλαίει με λυγμούς) Δέ μπορώ!... δέ μπορώ!...

ΒΑΝΙΑΣ.—Τόν αγαπᾶς λοιπόν τόσο πολύ;

ΝΑΤΑΣΑ.—(σηκώνει το κεφάλι και τον κοιτάζει σίλν

τρελλή) Τί ρωτάς Βάνια; Τί άλλο θέλεις να σου πῶ, τί άλλο θέλεις να δεις για να καταλάβεις; Μου είπε ναρθῶ. "Η, θα. Τόν περιμένω.

ΒΑΝΙΑΣ.—(πνιγμένος στην άπελπισία του κάνει μιá κίνηση βίαιη άδημονίας κι' άρπάζεται σαν από σανίδα σωτηρίας άπ' την υπέρτατη θυσία του έκυστού του). "Ακου...μά άκου λοιπόν... μπορώ έγω... όλα μποροῦν άκόμα να βολεφτοῦν χωρίς να φτάσουμε άμέσως στην τέλεια καταστροφή. "Ακου. Τίποτα δέ σ' αναγκάζει να παρατήσης το σπίτι σου. Έγω θα σέ βοηθήσω. Έγώ θα σου πῶ τί πρέπει να κάνεις, αγαπημένη μου. Έγω θα σᾶ; τα έτοιμάσω όλα. Θα φροντίσω για όλα... και... πῶς να βλέποσατε άκόμα! Μή φύγεις όμως κρυφά άπ' το σπίτι σου. Θα κάνω τρόπο να παίρνει ο ένας τα γράμματα του άλλου... Νά... έγω... έγω... ίδιος θα του πηγαίνω τα δικά σου... γιατί τάχα να μην το κάνω κι' αυτό; Φτάνει να μη φύγεις... έτσι τουλάχιστον δέν θα χαθείς καλή μου Νατάσα... όλα έτσι θα πάν καλά κι' ευτυχισμένα... θ' αγαπιέστε όσο θέλετε... κι' όταν με τον καιρό οι πατέρες σας θα πάφουν τους καυγάδες τους—γιατί κάποτε βέβαια θα τελειώσουν—τότε...

ΝΑΤΑΣΑ.—(τόν δ ακόπτει άρπάζοντάς του τα χέρια, άφου είχε στραφεί όσο μιλούσε και τον κοίταζε γιομάτη έκπληξη, οίκτο και θαυμασμό για τη θυσία του) Φτάνει! φτάνει Βάνια! ω Βάνια, είσ' έτοιμος όλα να τα θυσιάσης για μένα, όλα. Σε πρόδωσα και όλα μου τα συγχωρείς, και θές άκόμα και να μᾶς βοηθήσης έτσι... και τους δυο. Πόσο μ' αγαπήσες και πόσο μ' αγαπᾶς άκόμα. Πόσο πόνο θα νοιώθης τώρα αγαπημένη μου φίλε... "Οχι Βάνια. Δέ μπορώ να δεχθῶ τη θυσία σου γιατί σέ τίποτα δέ μπορεί να ωφελήσει.

ΒΑΝΙΑΣ.—Μά γιατί; Τόση βιαστική άπόφαση πιά... τόση βία... γιατί τόση βία;

ΝΑΤΑΣΑ.—Δέν ξέρεις... δέ μπορείς να καταλάβεις τί είναι ή αγάπη μου για τον Άλιόσα. Δεν είναι έτσι...νά... όπως οι γυναίκες αγαποῦν έναν άντρα... δ' Άλιόσα δέν είν' άντρας... Είν' ένα άβουλο παιδί... το πιά αδύνατο πλάσμα που γέννησε ή φύση... Κάθε στιγμή που περνάει μακριά μου, κάθε στιγμή είναι κι' ένας θανάσιμος κίνδυνος... δέν ξέρεις... σέ τίποτα δέν έχει την δύναμη να πεί όχι. Σε τίποτα δέν έχει τη δύναμη ν' αντίσταθῆ. Τυφλό όργανο στα χέρια του πατέρα του, μπορεί να φτάσει και στο έγκλημα, αν τον σπρώξουν ως εκεί. Θα το κάμει γιατί δέν ξέρει... Κοντά μου λίγο λίγο άρχισε να βρίσκει τον έ-

αυτό του... και να νοιώθει... και κρεμάστηκε άπό νω μου σαν στην άγκυρα της σωτηρίας του...γι' αυτό μου ζητάει να είμαι άμέσως και για πάντα κοντά σου. Γι' αυτό ήρθα... και κάθε στιγμή που περνάει μπορεί να φέρει την καταστροφή...

ΒΑΝΙΑΣ.—Μά για το Θεό Νατάσα, ποιό είναι το κακό που μποροῦν να του κάνουν;...

ΝΑΤΑΣΑ.—Ένα καταχθόνιο σχέδιο του πατέρα του... ένα παζάρι... ένα άνθρωποπάζαρο φριχτό. Θέλει να τον παντρέψη με την προγονή μᾶς κοντέσας, παλιάς έρωμένης του πρίγκηπα... Το κορίτσι άβουλο κι' άθώο κι' αυτό σαν τον Άλιόσα... κι' έχει εκατομμύρια που της άφισε ο μακαρίτης ο πατέρας της... Η κοντέσα μιá διεφορμένη γυναίκα κι' ο πρίγκηπας, βιάζονται να τους παντρέψουν για να βάλουν χέρι στα εκατομμύρια... καταλαβαίνεις; 'Ο Άλιόσα δέ νοιώθει... ή μικρούλα είναι χαριτωμένη κι' άθώα... Λίγο αν μείνη ο Άλιόσα μακριά μου τον χάνω... τον χάνω για πάντα... Γι' αυτό τώρα... άμέσως... άπ' αυτή τη στιγμή πρέπει να μείνη όριστικά μαζί μου... το ξέρει κι' ο ίδιος κι' με καλεϊ, με φωνάζει... (πε-ιέται άπάνω σαν τρελλή) Και όμως δέν έρχεται...νά... δέν έρχεται... "Ω! Ίσως αυτή τη στιγμή να τον παντρεύουν... (άρπάζει το Βάνια με άπελπισία) "Αν μου τον πάρουν Βάνια... είμαι χαμένη... μόνο ο θάνατος μου μένει πιά... και δέ με μέλλει για μένα. Έγω άς πεθάνω!... Μά εκείνος... τί θα γίνει εκείνος, ένας άγγελος στα χέρια των σατανάδων! Καταλαβαίνεις τώρα, Βάνια, γιατί τον αγαπῶ, γιατί πρέπει να τον αγαπῶ... γιατί πρέπει να τον έχω κοντά μου, πάντα κοντά μου, αιώνιως κοντά μου; (τόν άφνει και τρέχει άριστερά προσπαθώντας να σκίση το σκοτάδι με τα μάτια) Και δέν έρχεται... δέν έρχεται που είναι τώρα; που είναι; Τί του κάνουν Θεέ μου! (βλέπει κάτι. Φωνάζει με χαρά). "Α! Νάτος!

ΒΑΝΙΑΣ.—(κοιτάζοντας κι' αυτός) Είν' έν' άμάξι άγοραίο, Νατάσα!

ΝΑΤΑΣΑ.—Είν' αυτός! Αυτός σου λέω! Νάτος! (δ' Άλιόσα φάνηκε άριστερά. Η Νατάσα ρίχνεται στην άγκαλιά του) "Ηρθες; ήρθες; (άφου τον φιλήσει τον σέρνει άπ' το χέρι μπρός στο Βάνια κλαιοντας και γελώντας μαζί). "Ω, πόσο τον άδίκησα Βάνια! Δεν άξίζω σαν αυτόν! (στρέφει πάλι στον Άλιόσα και τον χαϊδεύει στο κεφάλι όπως χαϊδεύουν τα παιδιά) Ήχασε την κακή μου σκέψη αγάπη μου. Νόμιζα πώς δέ θάρχόσουν.

(Άκολουθεί)

ΛΑΪΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΕΝ ΟΨΕΙ
ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ

Δραχμαί 4